

15 01 2019

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
STRATEGIJE NACIONALNE SIGURNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE**

Zagreb, siječanj 2019.

UVOD

Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu Strategija nacionalne sigurnosti) ishodišni je strateški dokument kojim se određuju politike i instrumenti za ostvarivanje vizije i nacionalnih interesa te postizanje sigurnosnih uvjeta koji će omogućiti uravnotežen i kontinuiran razvoj države i društva.

Ova Strategija uvodi novu paradigmu sigurnosti koja se temelji na modelu ljudske sigurnosti odnosno sigurnosti pojedinca – svakoga građanina Republike Hrvatske.

Izvješće o provedbi Strategije nacionalne sigurnosti temelji se na poglavlju V. Strategije nacionalne sigurnosti u kojem je utvrđeno da će Vlada Republike Hrvatske jedanput godišnje izvješćivati Hrvatski sabor o provedbi Strategije nacionalne sigurnosti.

Ovo Izvješće obuhvaća razdoblje od donošenja Strategije nacionalne sigurnosti do podnošenja Izvješća Hrvatskome saboru.

Izvješće je izrađeno prema redoslijedu opisa nacionalnih interesa i strateških ciljeva u Strategiji nacionalne sigurnosti:

NACIONALNI INTERES: Sigurnost stanovništva te teritorijalni integritet i suverenitet Republike Hrvatske

Strateški cilj 1: Dostizanje najvišeg stupnja sigurnosti i zaštite stanovništva te kritičnih infrastruktura

Strateški cilj 2: Uspostava i razvoj sustava domovinske sigurnosti

Strateški cilj 3: Razvoj i održavanje snažne i aktivne obrane

NACIONALNI INTERES: Dobrobit i prosperitet građana

Strateški cilj 4: Ekološka Hrvatska i razvoj snažnoga i održivoga gospodarstva

Strateški cilj 5: Demografska obnova i revitalizacija hrvatskoga društva

Strateški cilj 6: Razvoj državne uprave po mjeri građana i strateško komuniciranje

NACIONALNI INTERES: Nacionalni identitet, međunarodni ugled i utjecaj

Strateški cilj 7: Zaštita, jačanje i promocija najviših vrednota ustavnog poretka i hrvatskoga nacionalnog identiteta

Strateški cilj 8: Jačanje međunarodnog ugleda i utjecaja Republike Hrvatske

NACIONALNI INTERES: Ravnopravan položaj, suverenitet i opstanak hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini, položaj hrvatske nacionalne manjine u drugim državama te Hrvati u iseljeništvu

Strateški cilj 9: Osiguranje opstanka, zaštita identiteta i političkog subjektiviteta hrvatskoga naroda kao konstitutivnog u Bosni i Hercegovini, zaštita i potpora Hrvatima u drugim državama i iseljeništvu. Osiguranje opstanka, zaštita identiteta i političkog subjektiviteta hrvatskoga naroda kao konstitutivnog u Bosni i Hercegovini.

NACIONALNI INTERES: Sigurnost stanovništva te teritorijalni integritet i suverenitet Republike Hrvatske

Strateški cilj 1: Dostizanje najvišeg stupnja sigurnosti i zaštite stanovništva te kritičnih infrastruktura

Stanje sigurnosti u Republici Hrvatskoj je stabilno i nema vidljivog potencijala njegova značajnijeg narušavanja. Glavni izazovi su povećane terorističke prijetnje u Europi, procesi u jugoistočnom susjedstvu, ilegalne migracije, strano obavještajno djelovanje i hibridno djelovanje.

Nedovoljno stabilno jugoistočno susjedstvo, kao i krizna žarišta u europskom okruženju, izvor je većine sigurnosnih izazova za Republiku Hrvatsku.

Ministarstvo unutarnjih poslova, u suradnji s drugim državnim tijelima, poduzima niz mjera i radnji kojima se, izravno ili posredno, stupanj sigurnosti i zaštite stanovništva te kritične infrastrukture podiže na višu razinu.

Tijekom 2017. godine Ministarstvo unutarnjih poslova izradilo je za 2017. i 2018. godinu procjenu stanja sigurnosti, predviđanje vjerojatnog razvoja sigurnosne situacije, procjenu rizika, definiranje prioriteta postupanja te planiranje mjera, radnji i potrebnih resursa. Pokrenut je projekt „Sigurnost 18“ kojim se dodatno podiže razina sigurnosti i zaštite stanovništva te kritične infrastrukture tijekom turističke sezone 2018. godine, kao i zaštite tijekom protupožarne sezone 2018. godine.

Potkraj 2017. godine i početkom 2018. godine pristupilo se jačanju kapaciteta kroz ustrojavanje novih ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova u Ravnateljstvu policije i to Službe kibernetičke sigurnosti i Odjela za informacije o putnicima u zračnom prometu. Time su pojačani i kapaciteti Zapovjedništva specijalne policije, a posebno zrakoplovne jedinice koja je izravno uključena u razne oblike djelovanja s ciljem podizanja sigurnosti, zaštite i spašavanja stanovništva.

Ministarstvo unutarnjih poslova provodi niz mjera iz područja zaštite državne granice, posebno vanjske granice Europske unije. Pojačani su kapaciteti kroz tehničku opremljenost, izgradnju infrastrukture, provođenje različitih aktivnosti uz pomoć Frontexa (angažman Frontexova zrakoplova opremljenog i specijaliziranog za nadzor granice iz zraka), kao i pojačanu suradnju sa susjednim zemljama.

Usklađen je sadržaj nastavnih predmeta u zanimanju policajac, kriminalist i specijalist kriminalist, radi jačanja kompetencija za bavljenje poslovima zaštite i sigurnosti stanovništva te kritične infrastrukture.

Unaprijeđen je i redizajniran nastavni program stručnog usavršavanja i specijalizacije policijskih službenika te je usvojen Strateški program znanstvenih istraživanja za razdoblje od 2017. do 2023. godine.

U skladu sa Zakonom o strukovnom obrazovanju (Narodne novine, br. 30/09 i 25/18) propisana je obveza svih učenika strukovnih škola položiti ispit iz zaštite na radu, a stručno osposobljavanje nastavnika provodi se u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje i Agencijom za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Sigurnosno-obavještajna agencija prikuplja i analizira podatke važne za nacionalnu sigurnost, nužne za donošenje odluka u njezinoj zaštiti te pruža obavještajnu potporu nadležnim državnim tijelima u donošenju odluka. Godišnje smjernice za rad sigurnosno-obavještajnih agencija Republike Hrvatske za 2018. godinu izrađene su na temelju smjernica postavljenih u Strategiji nacionalne sigurnosti, a posebno se osvrću na obveze sigurnosno-obavještajnih agencija u sustavu domovinske sigurnosti.

Strategija nacionalne sigurnosti potvrdila je složenost sigurnosnih prilika u Republici Hrvatskoj i okruženju te brzinu i nepredvidljivost promjena koje se događaju, kao i uloge državnih tijela u zaštiti nacionalne sigurnosti.

Sigurnosno-obavještajna agencija razvija sposobnosti proaktivnog djelovanja i ranog prepoznavanja prijetnji, rizika, izazova i trendova temeljenog na prikupljanju i analizi podataka važnih za nacionalnu sigurnost za pravodobno donošenje odluka nadležnih tijela i institucija za ostvarivanje strateških ciljeva. Posebnu pozornost posvećuje kvantifikaciji i međuovisnosti rizika, poboljšanju izvješćivanja, daljnjem unaprjeđenju obavještajne analitike ranim upozoravanjem, predviđanjem, ovladavanjem znanjima, primjenom i učincima digitalnih inovacija te prijedlozima unaprjeđenja sigurnosno-obavještajnog sustava, posebno izobrazbom i obukom zaposlenika u tijelima sigurnosno-obavještajnog sustava. Sigurnosno-obavještajna agencija u 2018. godini posebno se usmjerila na područja sigurnosno-obavještajnog postupanja: terorizam, radikalizam i ekstremizam; djelovanja drugih država koja predstavljaju sigurnosnu prijetnju ili izazov vrijednostima i interesima Republike Hrvatske; politički, društveni i sigurnosni procesi u okruženju koji utječu na Republiku Hrvatsku i njezine interese; globalni procesi, sigurnost i izazovi koji utječu na Republiku Hrvatsku i njezine interese; organizirani i gospodarski kriminalitet i korupcija koji ugrožavaju nacionalnu sigurnost; gospodarski i financijski procesi koji utječu na gospodarske interese i stabilnost Republike Hrvatske; ratni zločini, zatočene i nestale osobe; protuobavještajna zaštita i sigurnost štićenih osoba, objekata i prostora te kritične infrastrukture.

Prisutan je trend povećanja međunarodnih susreta i aktivnosti na svim razinama, uz porast razmijenjenih informacija u međunarodnoj suradnji kroz razvijenu mrežu partnerstava sa službama koja omogućuje razmjenu podataka od interesa za sigurnost Republike Hrvatske, kao i razvoj sposobnosti u suradnji s partnerima.

Na multilateralnom planu, Sigurnosno-obavještajna agencija je članica svih relevantnih europskih sigurnosno-obavještajnih platformi, a posebno je aktivna u onima koje djeluju u Europskoj uniji i NATO-u. Procesi koji dolaze iz Europske unije i NATO-a utječu i na rad i razvoj Sigurnosno-obavještajne agencije. To se posebice odnosi na regulativu Europske unije koja se tiče zaštite osobnih podataka pojedinaca, statusnih pitanja stranaca, primjene mjera tajnog prikupljanja podataka i sl.

Vojna sigurnosno-obavještajna agencija bila je angažirana na pružanju sigurnosno-obavještajne potpore Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu Hrvatska vojska), kao i u suradnji s drugim tijelima u sustavu nacionalne sigurnosti. Vojna sigurnosno-obavještajna agencija prikupljala je podatke o aktivnostima koje su mogle ugroziti obrambenu sigurnost države, o namjerama, planovima i mogućnostima djelovanja pojedinaca, skupina i sustava kojima je cilj ugrožavanje hrvatske obrambene moći te obavještajne, protuobavještajne i sigurnosne podatke koji omogućuju preventivno djelovanje u suprotstavljanju prijetnjama i smanjenju rizika. Vojna sigurnosno-obavještajna agencija postupala je po područjima sigurnosno-obavještajnog rada vezanim za terorizam, praćenje i sprječavanje djelovanja stranih sigurnosno-obavještajnih službi u zemlji i prema pripadnicima obrambenog sustava Republike Hrvatske. Prilagođavajući se novim i predvidivim sigurnosnim izazovima i prijetnjama poput prijetnji u kibernetičkom prostoru, hibridnih prijetnji i informacijskog ratovanja, kao i u cilju povećanja učinkovitosti i djelotvornosti te prilagođavanja novim strateškim aktima, Vojna sigurnosno-obavještajna agencija je provela preustroj te optimizaciju radnih procesa, aktivnosti i postupaka. U suradnji s ostalim tijelima sigurnosno-obavještajnog sustava Republike Hrvatske, Vojna sigurnosno-obavještajna agencija je kroz tematsko, redovito i izvanredno izvješćivanje pridonijela pružanju sigurnosno-obavještajne potpore donositeljima odluka na svim razinama. Vojna sigurnosno-obavještajna agencija je u okviru svojih nadležnosti sudjelovala u razradi mjera zaštite čime je pridonijela sigurnosti vojnih objekata, infrastrukture, osoblja i opreme te materijalno-tehničkih sredstava koja su na korištenju u Ministarstvu obrane. U cilju suzbijanja transnacionalnih prijetnji te stabiliziranja sigurnosne situacije u okružju, Vojna sigurnosno-obavještajna agencija je kontinuirano razmjenjivala informacije i iskustva u okviru NATO-a i Europske unije te s partnerskim službama kroz bilateralnu i multilateralnu suradnju.

Osim navedene razmjene informacija, sudjelovala je u radnim skupinama i tijelima NATO-a i Europske unije nadležnima za sigurnosno-obavještajno funkcionalno područje.

Uz sustavno i kontinuirano prikupljanje, analizu, obradu i ocjenu podataka koji su od važnosti za nacionalnu sigurnost na temelju strateških smjernica i zahtjeva krajnjih korisnika, uloženi su napor u stvaranje, razvoj i jačanje sposobnosti odgovora na nove i narastajuće izazove i prijetnje, poput neizravnog (hibridnog) i informacijskog djelovanja te djelovanja u kibernetičkom prostoru.

Strategijom nacionalne sigurnosti propisano je da se u području sustava civilne zaštite te svih segmenata zaštite i spašavanja izradi sveobuhvatan pregled postojećeg stanja sposobnosti, prijetnji i rizika te predloži usklađen model izgradnje sposobnosti koji će obuhvatiti mogućnosti odgovora na svakodnevne potrebe za redovitim djelovanjem, izvanredne situacije, katastrofe i krizna stanja na kopnu i moru.

Državna uprava za zaštitu i spašavanje, u suradnji s drugim dionicima sustava domovinske sigurnosti prvi je put sustavno izradila Pregled stanja sustava civilne zaštite kroz 11 područja: Preventivne aktivnosti; Upravljanje rizicima; Vatrogastvo; Operativne sposobnosti; Upravljanje intervencijama; Osposobljavanje; Informacijsko-komunikacijski sustavi; Centri 112; Lokalna i regionalna razina sustava; Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite; Ostala područja od interesa za sustav civilne zaštite s ciljem identificiranja dobrih strana i područja za poboljšanja kao podlogu za izradu strategije razvoja sustava civilne zaštite. U izradi Pregleda stanja sustava civilne zaštite korišteni su svi dostupni dokumenti kao i izvori podataka putem internetskoga upitnika koji su popunili sudionici i operativne snage.

Posebno područje od interesa za pregled stanja sustava civilne zaštite bila je uloga i mjesto središnjeg tijela državne uprave za poslove civilne zaštite u skladu s obvezom koja proizlazi iz Godišnjeg plana rada Koordinacije za sustav domovinske sigurnosti za 2018. godinu. Sustav civilne zaštite temelji se na preventivnom djelovanju gdje je primjetan nedostatak strateškog pristupa koji provode sudionici sustava civilne zaštite u čijoj je nadležnosti preventiva određenih rizika u skladu s identificiranim prioritetima odnosno prijetnjama kojima su izloženi stanovništvo i materijalna dobra.

U operativnim snagama sustava civilne zaštite sudjeluje velik broj pripadnika (profesionalaca i dragovoljaca) koji su važan ljudski resurs temeljnih operativnih snaga (vatrogastvo, Hrvatska gorska služba spašavanja, Hrvatski Crveni križ) te koordinatora na lokaciji, postrojbi i povjerenika civilne zaštite, kao i udruga građana i pravnih osoba.

Operativne snage raspolažu sa znatnim materijalnim sredstvima, modularno se ustrojavaju na temelju prepoznatih rizika, a potporu im pružaju Hrvatska vojska, policija i hitna medicinska pomoć. Operativno-komunikacijske centre koji zaprimaju pozive građana čine pet različitih službi: Centar – 112, Ministarstvo unutarnjih poslova – 192, vatrogastvo – 193, hitna medicinska pomoć – 194, traganje i spašavanje na moru – 195. Organizirani su uglavnom na županijskoj razini te imaju razvijene sposobnosti brzog i učinkovitog aktiviranja operativnih snaga.

Lokalna (općine i gradovi) i regionalna (županije i Grad Zagreb) razina sustava civilne zaštite nadležna je za koordinaciju djelovanja sudionika i operativnih snaga na području svoje nadležnosti.

Pristupilo se ažuriranju postojećih procjena rizika (požar otvorenog tipa, potres, industrijske nesreće, suša, snijeg i led, štetni organizmi bilja) i izradi novih procjena rizika (klizišta, nuklearne nesreće, radiološke nesreće i onečišćenje mora) te novog registra prijetnji u skladu s INSPIRE direktivom, koje sadrže 35 prirodnih i tehničko-tehnoloških prijetnji, podijeljenih u rodove i skupine, dok trenutačno važeći registar prijetnji sadrži 28 prijetnji u 11 skupina.

Republika Hrvatska izradila je procjenu sposobnosti upravljanja rizicima u obliku 51 pitanja podijeljenih u tri odjeljka: procjena rizika, planiranje upravljanja rizicima i provedba mjera prevencije i mjera sposobnosti.

Strategijom nacionalne sigurnosti određeno je da će Republika Hrvatska razvojem sustava domovinske sigurnosti osigurati usklađenu pripremu i provedbu propisa kojima će određivati mjere i postupke sigurnosne zaštite važnih za nacionalnu sigurnost, posebno zaštite kritičnih infrastrukture.

Središnja tijela državne uprave nadležna za sektore kritične infrastrukture provela su analize u području zaštite kritične infrastrukture, bilateralne sastanke i konzultacije i dogovore.

Na temelju zadaća proizašlih iz Zakona o kritičnim infrastrukturama (Narodne novine, br. 56/13) u Ministarstvu unutarnjih poslova u provedbi je postupak identifikacije kritične infrastrukture koje prema međusektorskim i sektorskim kriterijima mogu imati obilježja nacionalne ili europske važnosti. Osnovana je radna skupina za provedbu postupka koji uključuje prikupljanje i analizu podataka o objektima, mrežama i sustavima kojima upravlja Ministarstvo unutarnjih poslova, a čijim bi prekidom djelovanja bila ugrožena nacionalna sigurnost te funkcioniranje vlasti.

Cijeli postupak provodi se u skladu s načelima i smjernicama europskog standarda za upravljanje rizicima ISO 31000 te je izrađena katalogizacija izvora prijetnji, procjena ranjivosti i vjerojatnosti pojave određenih štetnih događaja na izdvojenim kritičnim infrastrukturama, sastavljeni su scenariji kritičnih događaja te procijenjene moguće posljedice.

Postupak je obuhvatio značajke sustava i objekata, opis rada i poslovanja, specifičnosti makro i mikrolokacije, prostorno-tehničke i kadrovske uvjete rada i opis postojećih mjera tjelesne, tehničke i organizacijske zaštite, opis mjera informacijske zaštite, analizu dosadašnjih incidenata/akcidenata, pregled visoko rizičnih aktivnosti, stanje rada i međuovisnost s drugim sektorima.

Sastavljen je popis prijetnji (antropogenih, tehničko-tehnoloških te prirodnoga uzroka) te su metodom matrice vjerojatnosti/posljedice rangirane ranjivosti, vjerojatnosti i posljedice prema scenarijima koji su sastavljeni prema kriteriju najviših mogućih ugroza i posljedica.

Usporedbom rezultata rada s „Brojčanim i opisnim pokazateljima međusektorskih mjerila za analizu rizika i identifikaciju kritičnih infrastruktura“, a na temelju dobivenih visokih indeksa kritičnosti utvrđen je broj sustava te objekata koji imaju obilježja kritične infrastrukture od nacionalne važnosti.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike u lipnju 2018. dostavilo je Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje prijedlog objekata kritičnih energetske infrastrukture te će se nastaviti pratiti i procjenjivati ugroze i predlagati mjere za procjenjivanje kritičnosti i mjere za upravljanje i zaštitu kritičnih infrastruktura.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture izradilo je u veljači 2018. popis kritične infrastrukture u sektoru prometa.

U području sigurnosti hrane, u skladu sa Zakonom o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja (Narodne novine, br. 81/13, 14/14 i 56/15) Ministarstvo poljoprivrede u suradnji s Ministarstvom zdravstva izrađuje opći plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje. Plan je donesen u veljači 2018. i objavljen na mrežnim stranicama Ministarstva poljoprivrede. Planom su utvrđene mjere koje se provode bez odgađanja kada se utvrdi da hrana i/ili hrana za životinje predstavlja ozbiljnu opasnost za ljude ili životinje, bilo izravno ili putem okoliša. Planom su definirana tijela koja su uključena u provedbu Plana, njihove ovlasti i dužnosti te načini i postupci razmjene informacija između relevantnih strana.

U kontekstu zaštite kritične informacijske infrastrukture u Republici Hrvatskoj posebno je važna transpozicija Direktive 2016/1148 Europskog parlamenta i Europskog vijeća o mrežnoj i informacijskoj sigurnosti u zakonodavstvo Republike Hrvatske.

U srpnju 2018. donesen je Zakon o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga i uspostavljeni su kriteriji za određivanje nacionalnih operatora ključnih usluga i pružatelja digitalnih usluga te dodatne zadaće pojedinih tijela na području kibernetičke sigurnosti. Tako su Zavod za sigurnost informacijskih sustava i Nacionalni CERT postali timovi za odgovor na računalne sigurnosne incidente i nadležna tijela za ocjenu sukladnosti za nacionalne operatore ključnih usluga i davatelje digitalnih usluga što će donijeti nove obveze, ali i pridonijeti podizanju razine informacijske odnosno kibernetičke sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

Na prijedlog Zavoda za sigurnost informacijskih sustava i Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva u Zakon o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga pridodan je i sektor Poslovne usluge za državna tijela koji uključuje usluge u sustavu e-građani i poslovne usluge za korisnike državnog proračuna Republike Hrvatske.

U sklopu jačanja sigurnosti i zaštite na moru u izvještajnom razdoblju u području unutarnjih morskih voda, teritorijalnom moru i zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu poduzeto je 480 akcija traganja i spašavanja na moru. U tom razdoblju spašeno je 765 životno ugroženih osoba na moru. Gotovo polovica akcija traganja i spašavanja na moru provedena je spasilačkim plovnim jedinicama Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, uz važan doprinos plovnih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova, Obalne straže Republike Hrvatske, komercijalnih spašavatelja i ostalih sudionika u pomorskom prometu u akcijama traganja i spašavanja. Radi jačanja kapaciteta, odziva i kvalitete pružanja usluge traganja i spašavanja na moru, u srpnju 2017. uvedena je u rad nova namjenska brodica za obavljanje zadaća traganja i spašavanja na moru, koja je uz osnovnu potražno-spasilačku namjenu opremljena i za izvršavanje zadaća hitnoga medicinskog prijevoza pacijenata, kao i za obavljanje inspekcijskih nadzora na moru.

U 2017. godini minski sumnjivo područje Republike Hrvatske iznosilo je 446,6 km², prostiralo se unutar 65 općina i gradova u devet županija i bilo je obilježeno s 14 088 oznaka koje upućuju na minsku opasnost i moguć pronalazak neeksplozivnih ubojnih sredstava. Na dan 31. prosinca 2018. minski sumnjivo područje iznosilo je 365 km² i obuhvaćalo je osam županija, odnosno 55 gradova i općina, a zagađenost minsko-eksplozivnim sredstvima i neeksplozivnim ubojnim sredstvima procjenjuje se na oko 31 600 komada. U proteklom razdoblju u potpunosti su očišćene Bjelovarsko-bilogorska, Brodsko-posavska, Dubrovačko-neretvanska, Virovitičko-podravaska, Vukovarsko-srijemska i Zagrebačka županija.

Republika Hrvatska je nakon procjene svih relevantnih tijela u sustavu protuminskog djelovanja da proces razminiranja nije moguće završiti do 1. ožujka 2019. pristupila izradi zahtjeva koji je u ožujku 2018. podnesen nadležnim tijelima Ujedinjenih naroda u Ženevi te je zatraženo produljenje roka razminiranja od sedam godina odnosno do 2026. godine. Zahtjev je jednoglasno usvojen. Republika Hrvatska uništila je sve zalihe kazetnog streljiva te time ispunila obvezu iz Konvencije o kazetnom streljivu.

Tijekom 2018. godine započela je petogodišnja realizacija poslova u cilju razminiranja šumskog zemljišta veličine 25,3 km², obnove i zaštite šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i Natura 2000 područjima u dunavsko-dravskoj regiji. Time se omogućuje revitalizacija šumskih područja zaštićenih ekološkom mrežom Natura 2000 i Ramsarskom konvencijom, a koja su zapuštena i degradirana zbog posljedica ratnih djelovanja tijekom Domovinskog rata. Razminiranje će se provesti na području Specijalnog zoološkog rezervata Parka prirode Kopački rit i Regionalnog parka Mura-Drava i općinama Bilje i Darda.

U borbi protiv nezakonitih migracija Ministarstvo unutarnjih poslova sve svoje napore i resurse ulaže u dosljednu provedbu identificiranih aktivnosti na vrlo aktivnoj ruti zapadno balkanskog pravca kroz Bosnu i Hercegovinu te Crnu Goru, što je ključno za nadzor sigurnosti te stvaranje preduvjeta za povratak normalnom funkcioniranju Schengenskog prostora. Ulazak Republike Hrvatske u Schengenski prostor strateški je cilj i nacionalni prioritet te su tijekom 2018. godine ispunjeni gotovo svi tehnički preduvjeti za ostvarivanje navedenog cilja.

Bitan element napora za suzbijanje nezakonitih migracija na zapadno balkanskom pravcu su intenzivna suradnja i komunikacija s državama jugoistočne Europe, kako na političkoj (podržavajući izgradnju prihvatnih kapaciteta te što skorije usvajanje statusnih sporazuma), tako i na operativnoj razini (borba protiv krijumčara migranata te svakodnevna operativna suradnja graničnih policija, uključujući i mješovite ophodnje).

Zbog povećanog migracijskog pritiska Republika Hrvatska morala je pojačati zaštitu vanjske granice Europske unije te je u tu svrhu uputila dodatan broj policijskih službenika na vanjsku granicu Europske unije. Zbog nastanka značajnih operativnih troškova policijskih službenika granične policije na ispomoći, Ministarstvo unutarnjih poslova je zatražilo i dobilo dodatnu financijsku potporu Europske komisije u iznosu od 6.788.901,28 eura.

Za tehničko opremanje granice i jačanje kapaciteta granične policije u 2018. godini, korištenjem sredstava Fonda za unutarnju sigurnost (ISF) ugovoreno je projekata ukupne vrijednosti od 34.528,821,55 eura te je nabavljena sljedeća oprema: 60 terenskih vozila za potrebe nadzora državne granice, stacionarni sustav za nadzor granice s Bosnom i

Hercegovinom i Crnom Gorom, stacionarne dnevno – noćne kamere velikog dometa, sedam bespilotnih letjelica i drugo. Potrebno je naglasiti da je u 2018. godini, nakon preispitivanja na sredini financijskog razdoblja, za Fond za unutarnju sigurnost, Instrument za financijsku potporu u području vanjskih granica i viza, Ministarstvu unutarnjih postova dodijeljen dodatni iznos od 10.406.014 eura. Iznos je dodijeljen kako bi se omogućila nabava dodatne opreme na zelenoj granici i time osigurala bolja zaštita vanjske granice Europske unije.

Radi poboljšanja upravljanja vanjskim granicama, sprječavanja nezakonitih ulazaka i pojednostavljenja upravljanja migracijskim tokovima, donesena je Uredba Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sustava ulaska i izlaska. U svrhu implementacija sustava u Republici Hrvatskoj, Ministarstvu unutarnjih poslova dodijeljena su sredstva u iznosu od 6,4 milijuna eura.

Imajući u vidu promjenu globalne sigurnosne paradigme i nove oblike terorističkog djelovanja, Republika Hrvatska kontinuirano ulaže u tehničko opremanje, edukaciju i jačanje kapaciteta kriminalističke policije korištenjem raspoloživih sredstava Fonda za unutarnju sigurnost. Tijekom 2018. godine ugovoreno je 15,4 milijuna eura za jačanje kapaciteta kriminalističke policije.

U posljednje vrijeme vrlo aktualnom aspektu zaštite državne granice važno je navesti tehničku komponentu u vidu povezivanja hrvatskog Nacionalnog Schengenskog informacijskog sustava sa Centralnim SIS II u vezi čega je izgrađena Nacionalna SIS II aplikacija te se nanovo izgradio podsustav potražnih djelatnosti i podsustav Evidencije određenih stranaca. Značajne promjene su izvedene na sustavu NBMiS koji sada omogućava postavljanje upita prema SIS II za sve osobe, vozila i predmete, registarske pločice, oružje, kontejnere i brodove koji dolaze na državnu granicu, provjeru identiteta nositelja vize pomoću otiska prsta, povezivanje s Ministarstvom financija, implementaciju ARI lista i dr. Uspješnost provedbe pripremih aktivnosti i same evaluacije potvrđena je evaluacijskim izvješćem kojim je utvrđeno da je implementacija SIS sustava u Republici Hrvatskoj vrlo zadovoljavajuća te da je SIS lako dostupan policiji na terenu koja je pokazala vrlo dobro znanje o funkcionalnostima sustava i o pravilima postupanja sa SIS podacima.

U skladu sa strateškim interesima Ministarstva unutarnjih poslova, u cilju unaprjeđenja suradnje s policijama država članica Europske unije i drugih država, posebice u kontekstu razmjene informacija u području suzbijanja svih vrsta Kriminaliteta, nezakonitih migracija i učinkovitog nadzora vanjske granice, uz već postojeći pravni okvir za upućivanje policijskih časnika za vezu u EUROPOL Republiku Austriju, Državu Izrael, Bosnu i Hercegovinu i Republiku Srbiju, stvoren je pravni okvir za upućivanje policijskih časnika za

vezu u Saveznu Republiku Njemačku, Francusku Republiku, Sjedinjene Američke Države i Helensku Republiku te zaključen Memorandum o razumijevanju s Europskom graničnom i obalnom stražom o prihvaćanju Frontexovog časnika za vezu koji će biti raspoređen u Budimpeštu te osim za Hrvatsku zadužen i za Republiku Sloveniju, Mađarsku i Rumunjsku.

Intenziviranjem međunarodne suradnje svih tijela za provedbu zakona, u svjetlu globalnih prijetnji, u cilju pravovremene razmjene operativnih informacija ključnih u zajedničkoj borbi protiv suvremenih, transnacionalnih sigurnosnih prijetnji, Ministarstvo unutarnjih poslova zaključilo je nekoliko važnih bilateralnih sporazuma o suradnji u području sigurnosti te kontinuirano ostvaruje međunarodnu suradnju s partnerskim tijelima i agencijama za provedbu zakona na bilateralnoj razini i na razini Europske unije.

Na snagu su stupili Sporazum Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike o prekograničnoj policijskoj suradnji, Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Republike Albanije o policijskoj suradnji i Provedbeni protokol između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o provedbi Sporazuma između Europske zajednice i Ruske Federacije o ponovnom prihvatu. Potpisan je i Protokol o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova Ruske Federacije za razdoblje od 2018. do 2020. godine. Pokrenut je postupak pristupanja Republike Hrvatske Konvenciji o policijskoj suradnji u jugoistočnoj Europi, te je potpisan Memorandum o suglasnosti između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Albanije o jačanju suradnje u području granične sigurnosti.

Slijedom uspješne suradnje Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i nadležnih tijela za provedbu zakona Sjedinjenih Američkih Država, tijekom 2018. godine, potpisani su Provedbeni dogovor između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva domovinske sigurnosti Sjedinjenih Američkih Država na temelju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Sjedinjenih Američkih Država o unaprjeđenju suradnje u sprječavanju i borbi protiv teškog kriminala. Potpisan je i Memorandum o razumijevanju između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Centra za nadzor terorista Sjedinjenih Američkih Država o razmjeni informacija o nadzoru utvrđenih ili osumnjičenih terorista, čime je učinjen značajan iskorak u kvaliteti zajedničke, globalne borbe protiv terorizma i teškog međunarodnog organiziranog kriminaliteta.

Ministarstvo unutarnjih poslova već trinaestu godinu zaredom u ljetnim mjesecima provodi originalni projekt „Sigurna turistička sezona“.

Sklopljen je Memorandum o suglasnosti s Ministarstvom javne sigurnosti Narodne Republike Kine o suradnji tijekom turističke sezone. Prvi put je takva suradnja dogovorena s državom izvan Europe, a kineski policijski službenici su tijekom turističke sezone 2018. godine boravili u Republici Hrvatskoj u sklopu zajedničkih ophodnji s hrvatskim policijskim službenicima u Zagrebu, Dubrovniku i na Plitvičkim jezerima.

Interes za priključivanje projektu „Sigurna turistička sezona“ izrazile su i Sjedinjene Američke Države.

Republika Hrvatska je jedna od prvih osam država članica koje su u svoje nacionalno zakonodavstvo preuzele Direktivu (EU) 2016/681 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016., o uporabi podataka iz evidencije podataka o putnicima u zračnom prometu u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela. Zakon o prijenosu i obradi podataka o putnicima u zračnom prometu u svrhu sprječavanja, otkrivanja, istraživanja i vođenja kaznenog postupka za kaznena djela terorizma i druga teška kaznena djela stupio je na snagu 26. svibnja 2018.

Strateški cilj 2: Uspostava i razvoj sustava domovinske sigurnosti

Strategija nacionalne sigurnosti definira kako će Republika Hrvatska razvijati suvremen, sveobuhvatan, racionalan i učinkovit sustav domovinske sigurnosti, koji će odgovarati našoj tradiciji i potrebama. Republika Hrvatska će razvojem sustava domovinske sigurnosti osigurati usklađenu pripremu i provedbu propisa kojima će određivati mjere i postupke sigurnosne zaštite od važnosti na nacionalnu sigurnost, posebno zaštite kritične infrastrukture.

Sustav domovinske sigurnosti nominalno je uspostavljen Zakonom o sustavu domovinske sigurnosti (Narodne novine, br. 108/17) u listopadu 2017. te je time stvoren zakonski okvir za njegov daljnji razvitak. S obzirom na to da sustav domovinske sigurnosti podrazumijeva usklađen rad svih njegovih sastavnica, realizaciju Strategije nacionalne sigurnosti moguće je ocjenjivati sa stajališta provedbe zadaća i aktivnosti svake od sastavnica sustava domovinske sigurnosti koje su u funkciji upravljanja sigurnosnim rizicima i sa stajališta organizacije i funkcioniranja sustava domovinske sigurnosti, kao cjeline. Zadaće najvećeg broja sastavnica sustava domovinske sigurnosti su u funkciji ostvarivanja prvog i trećeg strateškog cilja čije je ostvarivanje posebno opisano u sklopu tih ciljeva (zadaće Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatske vojske, sigurnosno-obavještajnog sustava Republike Hrvatske i dr.).

Zakonom o sustavu domovinske sigurnosti uspostavljena je Koordinacija za sustav domovinske sigurnosti koja je prvu konstituirajuću sjednicu održala 23. studenoga 2017. na kojoj je donesen Poslovnik o radu, a Godišnji plan rada Koordinacije za sustav domovinske sigurnosti za 2018. godinu usvojen je na sjednici Vijeća za nacionalnu sigurnost 21. prosinca 2017. i supotpisan od Predsjednice Republike Hrvatske i predsjednika Vlade Republike Hrvatske.

Godišnji plan rada Koordinacije za sustav domovinske sigurnosti definira specifične ciljeve i aktivnosti/zadace iz okvira tih ciljeva, čija je provedba u izravnoj funkciji/potpori ostvarivanju svrhe odnosno ciljeva definiranih Zakonom o sustavu domovinske sigurnosti.

Godišnjim planom rada definirano je devet specifičnih ciljeva s ukupno 28 aktivnosti/zadaca. Jedan od specifičnih ciljeva odnosi se na izradu standardnih operativnih procedura za upravljanje u velikim nesrećama, katastrofama i kriznim stanjima, a krajnji cilj je izrada priručnika za upravljanje u izvanrednim i kriznim stanjima u 2019. godini.

Posebno je važan cilj koji se odnosi na provedbu vježbi na kojima su nadležni donositelji odluka imali mogućnost provjeriti funkcioniranje sustava upravljanja u kriznim stanjima. U sklopu toga cilja provedene su vježbe „Kibernetički štit 2018“ i „Sigurnost 18“.

Sudionici na vježbi „Kibernetički štit 2018“ bili su članovi Koordinacije za sustav domovinske sigurnosti, predstavnici operativnih snaga civilne zaštite te predsjednici udruga općina, gradova i županija. Cilj vježbe bio je razvoj svjesnosti sudionika vježbe o ozbiljnosti kibernetičkih prijetnji u odnosu na kritične infrastrukture te definiranje mogućih nedostataka i prostora za poboljšanja u dijelu propisa vezanih za elemente radnih procesa i infrastrukture izložene kibernetičkim prijetnjama.

Vježba „Sigurnost 18“ održana je u svibnju 2018. u dva dijela: Vježba strateške razine u Simulacijskom središtu Hrvatske vojske održana je 11. svibnja 2018., kao računalno potpomognuta vježba *Computer Assisted Exercise – CAX*.

Vježba na zemljištu s postrojbama *Live Exercis – LIVEX*, održana je od 15. do 17. svibnja 2018. u Operativnom vatrogasnom zapovjedništvu Divulje i na području triju županija: Zadarske, Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske. Opći cilj međuresorne vježbe „Sigurnost 18“ bio je provjera sposobnosti tijela sustava domovinske sigurnosti u odgovoru na krizu, s naglaskom na pripreme za protupožarnu sezonu i provjeru djelovanja uspostavljenoga Operativno vatrogasnog zapovjedništva u Divuljama i u potpunosti je ostvaren, što se potvrdilo tijekom protupožarne sezone 2018. godine. Jedan od ciljeva bio je redefiniranje mjesta i uloge Državne uprave za zaštitu i spašavanje u okviru sustava domovinske sigurnosti te u odnosu na operativni/izvršni dio sustava civilne zaštite. U skladu

sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske o smanjenju broja agencija, zavoda, fondova, instituta, zaklada, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima od 2. kolovoza 2018. te u skladu sa izmijenjenoj zakonskom regulativom, Ministarstvo unutarnjih poslova preuzelo je 1. siječnja 2019. poslove Državne uprave za zaštitu i spašavanje (osim vatrogastva), Hrvatskog centra za razminiranje, Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, Agencije za prostore ugrožene eksplozivnom atmosferom i Ureda za razminiranje.

U sklopu cilja koji se odnosi na razvitak sposobnosti kibernetičkog djelovanja u okviru sustava domovinske sigurnosti izrađena su dva dokumenta koja su dala prijedloge za razvitak i unaprjeđenje sustava kibernetičkog djelovanja i zaštite u Republici Hrvatskoj. Prvi se dokument odnosi na organizacijski položaj tijela za kibernetičko djelovanje na nacionalnoj razini, čiji je nositelj Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost, a drugi na razvitak defenzivnih sposobnosti kibernetičkog djelovanja na nacionalnoj razini i aktivne obrane s težištem na prikupljanju, obradi i distribuciji informacija važnih za planiranje zaštite i zaštitu sustava, čiji je nositelj Zavod za sigurnost informacijskih sustava. Navedeni dokumenti sadrže prijedloge mjera koje će utjecati na podizanje razine kibernetičke sigurnosti, kroz zadaće i aktivnosti koje se odnose na podizanje svijesti o kibernetičkoj sigurnosti korisnika informacijskih sustava u tijelima državne uprave.

Jedan od ciljeva odnosi se na utvrđivanje popisa nacionalnih kritičnih infrastruktura te izradu analize rizika i sigurnosnih planova za upravljanje kritičnim infrastrukturama, a rezultati su opisani u ostvarenju prvog strateškog cilja Strategije nacionalne sigurnosti.

Koordinacija za sustav domovinske sigurnosti redovito je održavala sjednice te su tijekom 2018. godine održane četiri sjednice Koordinacije, od kojih je prva održana u sklopu vježbe „Kibernetički štiti 2018“, druga u sklopu vježbe „Sigurnost 18“, treća o provedbi protupožarne sezone u 2018. godini i nezakonitim migracijama, a četvrta o informacijsko-komunikacijskim trendovima i njihovoj ulozi u sustavu domovinske sigurnosti i o Godišnjem planu rada Koordinacije za sustav domovinske sigurnosti za 2019. godinu. Osim redovitih sjednica, Koordinacija za sustav domovinske sigurnosti djelovala je i na terenu tijekom velikih snježnih padalina i nakon toga posljedično tijekom poplava.

Uspostavljeni sustav domovinske sigurnosti omogućio je optimalno djelovanje svih potrebnih tijela. Sudionici tih aktivnosti naknadno su dostavili očitovanja o dobrim i lošim stranama poduzetih postupanja s ciljem definiranja naučenih lekcija i poboljšanja sustava (resursa, sposobnosti, metodologije postupanja i dr.).

Koordinacija za sustav domovinske sigurnosti djelovala je i u preventivnim aktivnostima u vezi gašenja velikih šumskih požara i požara otvorenog prostora u Splitsko-dalmatinskoj, Dubrovačko-neretvanskoj i Šibensko-kninskoj županiji te katastrofalnoj poplavi u Zadarskoj županiji. U veljači 2018. područje gorske Hrvatske bilo je zahvaćeno velikim snježnim padalinama koje su ugrožavale ljude, životinje, imovinu i normalno funkcioniranje infrastrukture. Resursima općina, gradova i županija nije bilo moguće pružiti odgovarajući odgovor te je pomoć s razine države bila nužna.

Uključili su se Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Hrvatska vojska, operativne snage civilne zaštite te druga tijela. Ostvaren je dobar i usklađen odgovor na nastali štetni događaj, uz poštivanje načela supsidijarnosti, preko solidarnosti, do pune primjene koncepta partnerstva za sigurnost, uz uključivanje građana na lokalnoj razini do državnih tijela.

Pravodobno je procijenjeno da zbog predstojećeg naglog topljenja velikih količina snijega na području gorske Hrvatske postoji veliki rizik od poplave u području sliva rijeke Kupe, a zatim i Save. Izgradnjom obrambenih nasipa spriječena je katastrofalna poplava, jer je na pojedinim mjestima zabilježen rekordno visok vodostaj.

Kada je u pitanju protupožarna sezona, poduzete su brojne preventivne mjere iz djelokruga sustava domovinske sigurnosti, među koje spada i vježba „Sigurnost 18“. Jedna od najznačajnijih mjera nedvojbeno je bila uspostava Operativno vatrogasnog zapovjedništva u Divuljama i u njegovu sastavu Vatrogasnog situacijskog središta dislociranoga iz Zagreba.

Vatrogasno situacijsko središte opremljeno je tako da u realnom vremenu može prihvatiti i prikazati podatke sa svih raspoloživih platformi (šumske motriteljske postaje, vatrogasne motriteljske postaje, besposadne letjelice, izvidnički zrakoplovi, helikopteri) i senzora (videokamere, termovizijske kamere), kao i druge podatke koji su potrebni kako bi zapovjedništvo moglo stvoriti realnu sliku o stanju požarišta i angažiranih snaga te donijeti optimalnu odluku o aktivnostima koje treba poduzeti i snagama/sredstvima koje treba angažirati. Uz glavnog vatrogasnog zapovjednika Republike Hrvatske i vatrogasce u Operativno vatrogasnom zapovjedništvu uključeni su predstavnici Hrvatske vojske (za zračne i za kopnene snage), policije i Hrvatske gorske službe spašavanja. Opremljeni su i u funkciju stavljeni županijski vatrogasni operativni centri. Sve je to pridonijelo ubrzanju procesa odlučivanja i skraćivanju vremena odgovora u odnosu na ranije protupožarne sezone.

Premda su klimatske prilike pogodovale smanjenju broja i posljedica požara, poboljšani sustav upravljanja i brži i reaktivniji sustav odlučivanja o uporabi zračnih, ali i kopnenih protupožarnih snaga, doveo je do toga da je u odnosu na 2017. godinu broj požara u

2018. godini bio manji za 68 %, opožarena površina manja za 96 %, a indeks opožarene površine manji za 91 %.

Tim je rezultatima svakako pridonijela činjenica da je ovlast za uporabu zračnih protupožarnih snaga prebačena u Operativno vatrogasno zapovjedništvo u Divuljama što je omogućilo brže donošenje odluka za uporabu te su snage pretežno djelovale odmah po dojavi o požaru. Kako bi protupožarna zaštita bila još učinkovitija nastaviti će se unaprjeđivati provedba preventivnih mjera zaštite od požara na svima razinama (lokalna, područna, državna) i opremanje i modernizaciju sustava vatrogastva, provoditi pojedinačne i sveobuhvatne analize, predlagati kratkoročne i srednjoročne mjere za poboljšanje, kontinuirano unaprjeđivati međuresornu suradnju i dogovarati zajedničke mjere i aktivnosti.

Sustav domovinske sigurnosti u svojoj prvoj godini postojanja ostvario je dobre rezultate koje treba nadograđivati kroz jačanje sinergije i partnerstva za sigurnost uključivanjem sve većeg broja dionika sustava, ulaganjem u prevenciju i razvoj operativnih snaga sustava. Pokrenuta je inicijativa za otvaranje novog Studija domovinske sigurnosti na Hrvatskom vojnom učilištu Dr. Franjo Tuđman koji se planira 2020. godine.

Strateški cilj 3: Razvoj i održavanje snažne i aktivne obrane

Ustavom utvrđena uloga Hrvatske vojske podrazumijeva provedbu triju temeljnih misija: obrana teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske te obrana saveznika, doprinos međunarodnoj sigurnosti i potpora civilnim institucijama i stanovništvu.

Razvoj odgovarajućih sposobnosti utvrđenih dokumentima obrambenog planiranja temeljni je preduvjet za uspješnu realizaciju misija i zadaća Hrvatske vojske. Razvoj sposobnosti primarno je usmjeren na ispunjavanje zahtjeva za provedbu misije obrane teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske te obrane saveznika, a iz tih se sposobnosti izvode i prilagođavaju sposobnosti za provedbu misije doprinosa međunarodnoj sigurnosti i potpore civilnim institucijama i stanovništvu. Hrvatska vojska usklađuje razvoj svojih sposobnosti sa zahtjevima koji proizlaze iz koncepta kolektivne obrane odnosno članstva Republike Hrvatske u NATO-u i Europskoj uniji, posebno sa zahtjevima iz paketa ciljeva sposobnosti prihvaćenih u sklopu NATO procesa obrambenog planiranja. Tijekom 2017. godine Republika Hrvatska prihvatila je novi paket NATO ciljeva sposobnosti za koji su u okviru svakoga pojedinačnog cilja izrađeni planovi implementacije.

Inicirane su određene promjene u teritorijalnom rasporedu postrojbi Hrvatske vojske kako bi se osigurala bolja pokrivenost teritorija, učinkovitost i fleksibilnost u pripremi za moguća angažiranja Hrvatske vojske u provedbi misija i zadaća. Hrvatska vojska kontinuirano osigurava zaštitu suvereniteta nad hrvatskim morskim i zračnim prostorom vlastitim sposobnostima, ali i kroz suradnju s drugim državnim tijelima i saveznicima. Hrvatsko ratno zrakoplovstvo provodi zadaću nadzora i zaštite zračnog prostora Republike Hrvatske s istim snagama s kojima je uključena u sustav NATO integriranog sustava protuzračne i proturaketne obrane *NATO Integrated Air and Missile Defence System – NATINAMDS*.

Hrvatska vojska provodi nadzor i zaštitu suvereniteta, suverenih prava i provedbu jurisdikcije Republike Hrvatske na moru samostalno i u sklopu zajedničkih akcija s drugim državnim tijelima, u skladu s Godišnjim planom zajedničkih aktivnosti koji je izradilo Stručno tijelo Središnje koordinacije za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru. Tijekom 2018. godine snage Obalne straže Republike Hrvatske ostvarile su povećanje angažiranosti u provedbi operativnih zadaća u skladu s pregledom angažiranosti.

Nastavljeno je sudjelovanje u operacijama i misijama potpore miru te drugim aktivnostima u inozemstvu, pojačane su aktivnosti vezane za buduće angažiranje u sklopu NATO snaga brzog odgovora, NATO združenih snaga visoke spremnosti, NATO snaga ojačane prednje prisutnosti, borbenih skupina Europske unije te UN misija i operacija. U 2017. godini upućeni su prvi kontingenti u NATO aktivnost „ojačana prednja prisutnost“ u Republici Poljskoj jačine bitnice samohodnih višecjevnih lansera raketa pod vodstvom Sjedinjenih Američkih Država i u Republici Litvi jačine mehanizirane satnije pod vodstvom Savezne Republike Njemačke, čime Republika Hrvatska dokazuje sposobnost i spremnost kao članica NATO saveza.

Republika Hrvatska se 2017. godine, s ciljem razvoja vlastitih te doprinosa zajedničkim sposobnostima Europske unije, uključila u procese Stalne strukturirane suradnje Europske unije *Permanent Structured Cooperation – PESCO* u pet konkretnih projekata: Vojna pokretljivost, Paket sposobnosti razmjestive vojne pomoći u slučaju katastrofe, Mreža logističkih čvorišta u Europi i potpora operacijama, Unaprjeđivanje pomorskog motrenja te Kibernetički timovi za brzi odgovor i zajedničko djelovanje u kibernetičkoj sigurnosti.

Dragovoljno vojno osposobljavanje od početka provedbe 2008. godine u pravilu se realiziralo u dva uputna roka godišnje, a u 2018. godini prvi put su se provela tri redovna i sedam izvanrednih uputnih roka.

Na izvanredne uputne rokove upućeno je 13 vrhunskih sportaša i osam doktora medicine jer je to jedan od uvjeta za potpisivanje ugovora za ugovornog pričuvnika vrhunskog sportaša odnosno prijma u djelatni vojni sastav na temelju provedenog natječaja. Novčana naknada dragovoljnim ročnicima povećana je s 1.200,00 kuna na 2.000,00 kuna za svaki mjesec uspješno izvršenog programa obuke što je rezultiralo i povećanjem interesa za taj oblik osposobljavanja, a od siječnja 2019. naknada iznosi 3.000,00 kuna. S ciljem revitalizacije pričuvne sastavnice Hrvatske vojske, u veljači 2017. utvrđena je odluka o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju Hrvatske vojske.

U skladu s planom ustrojavanja i popune pričuvnog sastava Hrvatske vojske kompletirano je ustrojavanje svih šest pješačkih pukovnija.

Izmjenama podzakonskih propisa vezanih uz pričuvni sastav utvrđen je postupak donošenja odluka o postavljenju razvrstanih pričuvnika na zapovjedne dužnosti za više i niže časnike i dočasnike, a pokrenute su i aktivnosti za izradu koncepta školovanja pričuvnih časnika i dočasnika. Za pričuvnike pozvane na službu u Hrvatsku vojsku određena je novčana naknada u iznosu od 150,00 kuna neto po danu.

U kategoriji ugovorne pričuve Ministarstvo obrane sklopilo je ugovor o službi u ugovornoj pričuvi s 31 vrhunskim sportašem. Svrha kategorije ugovornih pričuvnika vrhunskih sportaša je i promidžba Hrvatske vojske prilikom domaćih i međunarodnih sportskih aktivnosti, sudjelovanje u promidžbenim aktivnostima za prijam osoblja, kao i promicanje zdravog načina života u Hrvatskoj vojsci.

Obrambeni proračun je od 2008. do 2017. godine smanjen za više od milijardu kuna. Taj golem gubitak odrazio se na cjelokupan obrambeni sustav, a najviše na materijalna prava te na uvjete života i rada vojnika, dočasnika i časnika. Nakon višegodišnjega kontinuiranog pada izdvajanja u 2017. godini povećana su financijska sredstva namijenjena obrambenom resoru. U odnosu na 2016. godinu, Financijski plan Ministarstva obrane za 2017. godinu povećan je za 386 milijuna kuna ili 9,49 %. Financijski plan Ministarstva obrane za 2018. godinu iznosi 4.815.494.255 kuna i veći je u odnosu na 2017. godinu za 357 milijuna kuna ili 8 %. U skladu sa Smjernicama ekonomske i fiskalne politike za razdoblje od 2019. do 2021. godine Financijski plan Ministarstva obrane za 2019. godinu nadalje nominalno raste za 300 milijuna kuna ili 5,4 % odnosno iznosi 5.075.302.937 kuna. U okviru tih dokumenata vidljiv je daljnji progresivni rast Financijskog plana Ministarstva obrane s 1,19 % BDP-a u 2016. godini na 1,32 % BDP-a u 2021. godini, čime se daje jasna slika kretanja prema zacrtanih 2 % BDP-a.

U cilju unaprjeđenja funkcionalnosti te povećanja sigurnosti komunikacijsko-informacijskog sustava i izgradnje sposobnosti kibernetičke obrane provodi se niz projekata koji uključuju: informatizaciju poslovnih procesa Ministarstva obrane i Hrvatske vojske, konsolidaciju stacionarnoga komunikacijsko-informacijskog sustava, izgradnju nove mrežne okosnice, uređenje i opremanje novoga glavnog podatkovnog središta te nabavu radio-komunikacijske i druge opreme za potrebe razmjestivoga komunikacijsko-informacijskog sustava.

U okviru potpore stanovništvu i civilnim institucijama potvrđeni su posvećenost i spremnost Hrvatske vojske u zaštiti života i materijalnih dobara kroz pomoć i zaštitu u protupožarnoj sezoni, uključujući i angažiranje u inozemstvu, potporu u zaštiti i uklanjanju posljedica poplava, hitno medicinsko prevoženje, traganje i spašavanje na kopnu, moru i otocima te tijekom odavanja počasti preminulim hrvatskim braniteljima.

Kako bi postrojbe Hrvatske vojske bile bliže i skratile vrijeme potrebne reakcije kada nastupi štetni događaj, krenulo se u izmjenu operativnog rasporeda za ravnomjerniji razmještaj na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske. Tijekom 2017. godine razmještene su inženjerijske postrojbe iz Knina u Sinj i iz Vinkovaca u Vukovar. U 2018. godini ponovno je otvorena vojarna u Pločama i u njoj raspoređena nova satnija mornaričko-desantnog pješništva kao jamac sigurnosti i stabilnosti na jugu Hrvatske, kao i vojarna u Varaždinu i time ostvaren povratak bojne Puma u svoj grad. Izrađeni su planovi u suradnji s lokalnom samoupravom o povratku Hrvatske vojske u vojarnu u Pulu gdje će se rasporediti bojna bespilotnih letjelica. Osim sigurnosnog gledišta, ovaj se novi operativni razmještaj provodi s ciljem povećavanja standarda života, rada i obuke vojnika, dočasnika i časnika, promicanja vojnog poziva i vrijednosti Domovinskog rata te potpore lokalnom stanovništvu i gospodarstvu.

Ministarstvo obrane i Hrvatska vojska važan su partner hrvatske obrambene industrije i generator razvoja i promotor vrhunskih hrvatskih proizvoda. U rujnu 2017. u misiju potpore miru „Resolute Support“ u Islamsku Republiku Afganistan upućen je sedmi hrvatski kontingent koji je prvi put u potpunosti opremljen hrvatskim naoružanjem i opremom. Postrojbe Hrvatske vojske koje se nalaze u operacijama u Republici Poljskoj i Republici Litvi također su u potpunosti opremljene hrvatskim proizvodima. U rujnu 2017. održana je konferencija „Hrvatska obrambena industrija kao izvozni brend“ tijekom koje su kapaciteti i proizvodi hrvatske obrambene industrije bili pobliže predstavljeni hrvatskoj javnosti i stranim partnerima.

Kontinuirana bilateralna obrambena suradnja težišno je bila usmjerena na strateški važne partnere i ostale države NATO-a i Europske unije odnosno na države od posebne važnosti s vanjskopolitičkog i sigurnosnog gledišta. Održan je niz sastanaka na ministarskoj razini s partnerima na području obrane i sigurnosti poput Sjedinjenih Američkih Država, Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, Savezne Republike Njemačke, Države Izraela, Republike Poljske, Talijanske Republike, Kraljevine Švedske, Mađarske, Republike Slovenije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine.

U okvirima obrambene diplomacije kroz aktivnosti međunarodne vojne suradnje, naročito sa strateškim partnerima, pokrenuti su i ostvareni projekti u područjima opremanja i razvoja vlastitih i zajedničkih savezničkih vojnih sposobnosti.

Vlada Republike Hrvatske je u ožujku 2018. donijela odluku o nabavi višenamjenskoga borbenog aviona. Vlada Republike Hrvatske je na sjednici 14. siječnja 2019. primila na znanje Obavijest Stručnog tima Ministarstva obrane za provedbu pripremnih radnji za nabavu višenamjenskoga borbenog aviona kojim je utvrđeno da nisu ispunjeni potrebni uvjeti za sklapanje ugovora između Republike Hrvatske i Države Izrael o nabavi višenamjenskoga borbenog aviona F-16 C/D Barak. Obavijest se temelji na službenoj obavijesti Države Izrael Republici Hrvatskoj od 10. siječnja 2019. da, suprotno preuzetoj odgovornosti, ne može ishoditi odgovarajuće odobrenje Sjedinjenih Američkih Država za isporuku aviona F-16 C/D Barak Republici Hrvatskoj te je Vlada Republike Hrvatske stavila izvan snage Odluku Vlade Republike Hrvatske o nabavi višenamjenskoga borbenog aviona od 29. ožujka 2018.

Za jačanje borbene spremnosti Hrvatske vojske važni su i nastavak nabave topa 30 mm i protuoklopnog vođenog sustava za vozilo Patria, uvođenje u operativnu uporabu haubica 155 mm i helikoptera Kiowa Warrior te izgradnja obalnoga ophodnog broda.

Borbena spremnost jača se i obukom i vježbama. U listopadu 2018. održana je intergranska vježba „Velebit 18 – združena snaga“ kao najsloženija vježba Hrvatske vojske od Domovinskog rata. Vježba se provodila istodobno na poligonima na Slunju, Gašincima, Gakovu i Udbini te na hrvatskom Jadranu. Osim klasičnih borbenih zadaća vježba je obuhvatila i sve današnje suvremene prijetnje, uključujući borbu protiv terorizma, borbu u urbanom području te kibernetičku obranu na operativnoj i taktičkoj razini. Cilj vježbe bio je razviti sposobnosti visoke integriranosti snaga, kontroliranog i preciznog upravljanja vatrom, brzog i učinkovitog manevra snaga te usklađenog djelovanja tijekom provedbe operacije.

Pred Hrvatskim vojnim učilištem „Dr. Franjo Tuđman“ je transformacija u sveučilište. Pokrenuti preddiplomski studiji vojnog inženjerstva i vojnog vođenja i upravljanja pristupaju na suvremen i atraktivan način edukaciji i osposobljavanju novih časnica i časnika Hrvatske vojske. Pokretanje studija „Vojno pomorstvo“ u suradnji sa Sveučilištem u Splitu u rujnu 2018. važan je za razvoj Hrvatske ratne mornarice i time dobivanje kvalitetnih pomorskih časnika. Njegovim otvaranjem kadetski studiji organizirani su za sve tri grane Hrvatske vojske.

NACIONALNI INTERES: Dobrobit i prosperitet građana

Strateški cilj 4: Ekološka Hrvatska i razvoj snažnoga i održivoga gospodarstva

U izvještajnom razdoblju ostvarene su određene mjere predviđene Strategijom poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014. – 2020. godine koje će se nastaviti i u idućem razdoblju, kao što su: dodjela darovnica za kolaborativna istraživanja, povećanje sposobnosti istraživačkih institucija za privlačenje financijskih resursa za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije, uvođenje inovacijskih vaučera, napredne poslovne usluge za potencijalne ulagače u sektorima visoke i srednjovisoke tehnologije, poticanje izvrsnosti industrije kroz primjenu naprednih tehnologija i druge mjere za ulaganje u obrambene tehnologije korištenjem gospodarskog segmenta NATO-a.

U prosincu 2017. osnovano je Inovacijsko vijeće za industriju, kao tijelo odgovorno za upravljanje provedbom Strategije poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014. – 2020. godine te savjetodavno tijelo za Nacionalno inovacijsko vijeće. Inovacijsko vijeće koordinira i usmjerava operativnu provedbu utvrđenih prioriteta i mjera te strategije, davanjem preporuka i donošenjem odluka o provođenju nacionalnih inovacijskih prioriteta tijelima ili organizacijskim jedinicama identificiranoga inovacijskog sustava, predlaganjem mjera za poboljšanje inovacijskog sustava, izdavanjem obvezujućih preporuka dionicima inovacijskog sustava za koje se utvrdi da ne provode utvrđene mjere, donošenjem preporuka vezanih za poboljšanje i revidiranje ciljeva i prioriteta inovacijske politike i dr. Osnivanje nacionalnog inovacijskog vijeća predviđeno je Strategijom pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2020. godine. Strategija je donesena u skladu sa zahtjevima Europske unije za učinkovitije korištenje potencijala za istraživanje, razvoj i inovacije, kroz identifikaciju područja specijalizacije za svaku pojedinu državu.

Nacionalno inovacijsko vijeće je krovno tijelo hrvatskoga inovacijskog sustava koje je Vlada Republike Hrvatske osnovala 5. srpnja 2018. Njegovim osnivanjem, uz već postojeća vijeća u sustavu upravljanja (Inovacijskog vijeća za industriju, Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i razvoj tehnologija te Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala) ostvarena je pretpostavka za objedinjavanje institucija nacionalnog inovacijskog sustava te uspješno upravljanje. Glavni cilj sinergijskog djelovanja ovih četiriju vijeća je povećanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva kroz intenziviranje istraživačkih, razvojnih i inovacijskih aktivnosti te kroz pojačanu suradnju poslovnog sektora sa znanstveno-istraživačkim institucijama.

U srpnju 2018. donesen je Zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (Narodne novine, br. 64/18) s ciljem povećanja ulaganja privatnog sektora u istraživanje i razvoj, povećanja broja poduzetnika koji ulažu u istraživanje i razvoj te poticanja suradnje poduzetnika s organizacijama za istraživanje i širenje znanja na istraživačko-razvojnim projektima. Potpore koje se dodjeljuju ostvarivat će se na dodatno umanjenje osnovice poreza na dobit odnosno poreza na dohodak za troškove istraživačko-razvojnih projekata odnosno troškove studije izvedivosti koje može ostvarivati korisnik potpore koji je obveznik poreza na dobit ili obveznik poreza na dohodak. Odluka o osnivanju tematskih inovacijskih vijeća donesena je na prvoj sjednici Inovacijskog vijeća za industriju 12. rujna 2018. Osnovano je po jedno vijeće za svako od pet prioriternih područja Strategije pametne specijalizacije: Zdravlje i kvaliteta života, Energija i održivi okoliš, Promet i mobilnost, Sigurnost te Hrana i bioekonomija. Tematska inovacijska vijeća djelovat će kao operativna tijela za pojedino tematsko prioritarno područje Strategije pametne specijalizacije sa zadaćom davanja smjernica razvoja i strateškog upravljanja pojedinim područjem. U pristupu “odozdo prema gore” nastojat će se povezati poslovni sektor, znanstveno-istraživačka zajednica i državni sektor te osnažiti proces poduzetničkog otkrivanja. Na taj će se način aktivnosti istraživanja i razvoja usmjeriti na ona područja koja odgovaraju hrvatskom inovacijskom potencijalu, uz pomoć korištenja sredstava Europske unije, s ciljem unapređenje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Tematska inovacijska vijeća će u suradnji s nadležnim tijelima sudjelovati u kreiranju strategija istraživanja, razvoja i inovacija za poslovni sektor, usklađenih s potrebama gospodarstva te će se kroz rad tematskih inovacijskih vijeća pripremiti zaliha IRI projekata poslovnog sektora koji imaju potencijal za financiranje. Tematska inovacijska vijeća i Inovacijsko vijeće za industriju bit će, unutar Inovacijske mreže za industriju, međusobno povezani putem Inovacijske web platforme koja će povezivati različite dionike hrvatskog

inovacijskog ekosustava omogućujući učinkovitu i optimalnu razmjenu informacija i znanja te transfer tehnologija.

Vezano uz ostvarivanje mjera iz Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje 2016. – 2020. godine, koja predviđa pet tematskih prioriternih područja s relevantnim tehnološkim i proizvodnim poljima: Zdravlje i kvaliteta života, Energija i održivi okoliš, Promet i mobilnost, Sigurnost i Hrana i bio-ekonomija, provedene su mjere za uspostavljanje institucionalnog okvira za poticanje i praćenje realizacije i prioriternih područja. Ovom strategijom definirane su i dvije horizontalne teme koje u realizaciji mjera mogu pridonijeti većoj dodanoj vrijednosti hrvatske proizvodnje i potaknuti nastajanje novih gospodarskih aktivnosti te porast produktivnosti hrvatskoga gospodarstva i nastanak novih i održivih prilika za zapošljavanje, a to su: KET (ključne razvojne tehnologije koje se potiču u okviru mjera Strategije poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014. – 2020. godine) i ICT (informacijske i komunikacijske tehnologije).

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike je kao tijelo nadležno za politiku klimatskih promjena pokrenulo niz aktivnosti jačanja kapaciteta i osvješćivanja stručne i opće javnosti o utjecajima i rizicima od klimatskih promjena. Izrađena je strategija prilagodbe klimatskim promjenama, koja sadrži procjenu utjecaja i rizike od klimatskih promjena na prirodne sustave i društvo. Osnovana je mrežna stranica za komunikaciju o temi klimatskih promjena www.prilagodba-klimi.hr. U tijeku je donošenje strateškog okvira za upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske kojim se određivanjem i usmjeravanjem ciljeva upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem na načelima održivog razvitka i integralnog upravljanja obalnim područjem, primjenjujući ekosustavni pristup u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim, socijalnim i kulturnim razvitkom na području države, namjerava osigurati uvjete za postizanje/očuvanje dobrog stanja morskog okoliša.

U sektoru električne energije zabilježen je porast ukupno instalirane snage proizvodnih postrojenja na teritoriju Republike Hrvatske, što se uglavnom odnosi na postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijska postrojenja. Priključna snaga svih elektrana na teritoriju Republike Hrvatske porasla je za 111 MW u odnosu na 2017. godinu, ponajprije zbog priključenja novih postrojenja iz obnovljivih izvora energije i visoko učinkovite kogeneracije. Najveći udio u priključnoj snazi elektrana imaju hidroelektrane 44,33 %, termoelektrane 41,12 %, vjetroelektrane 11,71 %, elektrane na biomasu 1,62 % te sunčane elektrane 1,22 %. Proizvodnjom iz elektrana na području Republike Hrvatske pokriveno je 59 % ukupne potrošnje električne energije, dok je 41 % pokriveno uvozom.

Uzimajući u obzir dostatnost proizvodnih kapaciteta te nepredvidivost proizvodnje električne energije iz hidroelektrana i ostalih obnovljivih izvora energije te nekonkurentnost termoelektrana, dio energije potrebne za zadovoljenje potrošnje namiruje se uvozom. Postojeća prijenosna mreža je dovoljno izgrađena da omogući znatne razmjene sa susjednim elektroenergetskim sustavima, te je razina sigurnosti opskrbe električnom energijom u hrvatskom elektroenergetskom sustavu zadovoljavajuća.

Operator transportnog sustava Plinacro d.o.o. pojačao je razvojne aktivnosti na pripremi projekata vezanih za nove pravce dobave prirodnog plina te projekata plinovoda, mjerno-redukcijskih stanica, plinskih čvorova i kompresorskih stanica radi podizanja sigurnosti regionalne opskrbe plinom.

Aktivnosti na modernizaciji sustava tehničke zaštite s ciljem podizanja razine sigurnosti na objektima transportnog sustava na višu razinu odvijale su se u kontinuitetu.

U skladu sa Zakonom o tržištu plina (Narodne novine, br. 18/18) sudionici na tržištu plina u okviru svoje djelatnosti odgovorni su za sigurnost opskrbe plinom. Donesen je Plan prevencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske koji sadrži mjere potrebne za uklanjanje i ublažavanje utvrđenih rizika i Interventni plan mjera koje se poduzimaju radi uklanjanja odnosno ublažavanja utjecaja poremećaja u opskrbi plinom. U lipnju 2018. donesen je Zakon o terminalu za ukapljeni prirodni plin (Narodne novine, br. 57/18), kojim se utvrđuje infrastruktura terminala za ukapljeni prirodni plin (LNG), koja je od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku. Ovim će se projektom postići mnoge koristi za Republiku Hrvatsku, ali i srednju i jugoistočnu Europu, kao što su: diversifikacija opskrbe prirodnim plinom, veća sigurnost opskrbe prirodnim plinom, uvođenje ekološki prihvatljivijeg izvora energije u regiju, smanjenje ugljikovodika u regiji i olakšavanje gospodarskog razvoja.

Projekt LNG terminala nalazi se i na listi projekata od zajedničkog interesa ključnih infrastrukturnih projekata, kao prekogranični projekt koji povezuje energetske sustave zemalja Europske unije, s ciljem ostvarivanja energetske politike Europske unije: pristupačna, sigurna i održiva energija za građane te dugoročna dekarbonizacija gospodarstva.

Planiraju se i provode aktivnosti vezane za promociju projekta u kontekstu novog selekcijskog postupka i izrade liste prioritetnih projekata Europske unije koju će Europska komisija usvojiti u 2019. godini.

Na sastanku Savjetodavnog vijeća Južnog plinskog koridora u veljači 2018. potpisano je Pismo namjere o osnivanju projektne tvrtke IAP između operatora transportnog sustava zemalja udomiteljica IAP-a, dok je Bosna i Hercegovina poslala zahtjev za pridruživanje potpisivanju Pisma.

Za osiguranje opskrbe naftom i naftnim derivatima u slučaju prijetnje energetske sigurnosti države, zbog izvanrednih poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, formirane su obvezne zalihe nafte i naftnih derivata. Zalihe se koriste i za ispunjenje međunarodnih obveza na temelju odluka Međunarodne agencije za energiju i Europske komisije o puštanju obveznih zaliha nafte i naftnih derivata na tržište. Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata formirane su u količini od najmanje 90 dana prosječnoga dnevnog neto uvoza nafte i naftnih derivata. U slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata primjenjuje se Plan intervencije u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata (Narodne novine, br. 111/12) kojim su utvrđeni postupci i kriteriji za utvrđivanje izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, nadležnosti i odgovornosti u slučaju poremećaja opskrbe, postupci za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata te postupci u slučaju međunarodne odluke o puštanju obveznih zaliha nafte i naftnih derivata na tržište. S ciljem smanjenja ovisnosti o uvozu nafte i plina potpisano je pet ugovora o istraživanju i podjeli eksploatacije ugljikovodika na istražnim prostorima smještenim u istočnoj Slavoniji. Na taj se način aktivira istraživanje resursa koje može dovesti do povećanja domaće proizvodnje.

Održivim gospodarenjem šumama i šumskim zemljištima štite se egzistencijalne i gospodarske potrebe stanovništva, omogućuje se ruralni razvoj te osiguravaju nužne mjere zaštite šumskogospodarskog područja Republike Hrvatske.

Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta na šumskogospodarskom području, utvrđena Šumskogospodarskom osnovom područja Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2025. godine je 2.759.039,05 hektara (76 % u državnom je vlasništvu, 24 % u vlasništvu je šumo-posjednika). Trgovačko društvo Hrvatske šume d.o.o. gospodari s 97 % ukupne površine šuma i šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske, a ostalih 3 % koriste tijela državne uprave i pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska. Cilj gospodarenja šumskim resursima u Republici Hrvatskoj je održivo i skladno korištenje funkcija šuma, trajno poboljšanje njihova stanja i održivo korištenje šumskog zemljišta. Gospodarenje šumama provodi se na način koji osigurava trajno održanje i unaprjeđenje biološke i krajobrazne raznolikosti, uz stalnu skrb za zaštitu šumskih ekosustava, poštujući europske kriterije održivoga gospodarenja šumama te stroge ekološke, socijalne i ekonomske standarde

gospodarenja šumskim resursima. Održivo gospodarenje šumskim resursima preduvjet je kako za očuvanje zdravlja i vitalnosti šumskih ekosustava, njihov doprinos globalnom ciklusu ugljika, ublažavanje posljedica klimatskih promjena, poticanje proizvodnih i socijalnih funkcija šume i poboljšanje biološke raznolikosti, tako i za korištenje šuma i šumskog zemljišta te zahvate u prostoru.

Vodno gospodarstvo ima važnu ulogu u stvaranju povoljnih uvjeta za život stanovništva te gospodarski razvoj. Pokrenuti su infrastrukturni vodno-gospodarski projekti u općinama i gradovima diljem Republike Hrvatske. Investicije vodnoga gospodarstva odnose se na ulaganja u vodno-komunalnu infrastrukturu odnosno na poboljšanje sustava javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda te ulaganja u projekte zaštite od štetnog djelovanja voda i projekte navodnjavanja, s ciljem osiguranja održivog pristupa dovoljnim količinama i prihvatljivoj kvaliteti vode za održavanje življenja, dobrobiti čovjeka, socio-ekonomskog razvoja, osiguranje voda od onečišćenja, zaštite od poplava te očuvanje ekosustava, što podrazumijeva uređenje vodnog režima i stavljanje vodnih resursa u funkciju poboljšanja kvalitete života stanovništva i održivog razvoja.

Jadransko more iznimno je važno za Republiku Hrvatsku te ima njezinu osobitu zaštitu. S tako velikim resursom potrebno je plansko gospodarenje s biološkim bogatstvima u koordinaciji sa susjednim državama s obzirom na to da je Jadransko more cjeloviti ekološki sustav s kojim se upravlja zajednički.

Republika Hrvatska na osnovi upravljanja rizicima izrađuje godišnje planove inspekcije u ribarstvu gdje se upravljanjem rizicima postiže optimalizacija nadzora odnosno najčešće su kontrolirani oni subjekti za koje postoji najveća vjerojatnost kršenja propisa u ribarstvu. Dodjelom kaznenih bodova za teške prekršaje u obavljanju gospodarskog ribolova te oduzimanjem povlastica za ribolov na određeno vrijeme, a nakon određenog broja kaznenih bodova i trajno, osigurava se optimalan i kontroliran ribolov odnosno ribolovni napor te se stvaraju uvjeti za racionalno gospodarenje ribljim fondom, od kojih su za hrvatsko gospodarstvo zasigurno najvažniji ribolov srdele i incuna, koji je na razini ulova od oko 60 000 tona godišnje te ulovu plavoperajne tune u iznosu od oko 740 tona u 2018. godini. U obzir treba uzeti i socioekonomski utjecaj na stanovništvo koje živi uz obalu i na otocima, a kojima je ribarstvo tradicija te često i jedini izvor financija, tako da sve mjere upravljanja ribolovom imaju u vidu egzistenciju tih ljudi. Uzgoj plavoperajne tune na farmama već je niz godina jedan od strateških izvoznih proizvoda te se ta proizvodnja veže uz kooperante koji love malu plavu ribu koja služi kao hrana za tune, čime ta grana industrije osigurava egzistenciju većem broju građana.

Akvakultura će zasigurno doživjeti višestruko povećanje proizvodnje ribe i drugih morskih organizama, kako u moru tako i slatkim vodama te slijedom toga će se u prostornim planovima razmatrati novi lokaliteti za obavljanje djelatnosti uzgoja te usmjeriti ulaganje u infrastrukturu, a prvenstveno na pristaništa za plovila i pristupne ceste.

Republika Hrvatska upravlja morskim prostorima na način da čuva ekološku raznolikost i autohtonost, a s druge strane treba omogućiti razvoj nautičkog, sportskog, putničkog i zabavnog turizma na svojem dijelu Jadrana.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. godine osigurava održiv ekonomski razvoj i konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava uz očuvanje prirodnog okoliša i njegovih sastavnica – tla, zraka, vode, flore i faune. Različitim mjerama i ulaganjima omogućeno je proširenje proizvodnih kapaciteta, modernizacija poljoprivrednih gospodarstava i osnivanje novih koja se služe naprednom tehnikom, tehnologijom i znanjem iz područja poljoprivrede.

U svim mjerama naglašeno je očuvanje okoliša, prirode i bioraznolikosti te tla kao osnovnog resursa za poljoprivrednu proizvodnju. Izravan doprinos ostvarile su mjere kojima se omogućilo povećanje površina pod ekološkom proizvodnjom, kao i površine na kojima se provode ostale okolišno prihvatljive poljoprivredne prakse. Posredno, putem različitih mehanizama, poljoprivredni i prerađivački sektor potiče se na ekološki pristup proizvodnji, na proizvodnju energije iz obnovljivih izvora korištenjem nusproizvoda procesa proizvodnje, kao sirovina za proizvodnju energije ili iz sunca.

Provedbom aktivnosti prijenosa znanja pridonosi se poboljšanju produktivnosti i konkurentnosti u sektoru poljoprivrede, povećava kvaliteta i sigurnost hrane te olakšava razumijevanje složenih zahtjeva zaštite okoliša i očuvanja biološke raznolikosti koji u konačnici pridonose zdravlju građana.

Potpota udruživanju poljoprivrednih gospodarstava s manjom proizvodnjom olakšava izlazak na tržište i pridonosi njihovoj konkurentnosti na tržištu. Udruživanjem u proizvođačke organizacije proizvođači su dobili mogućnost korištenja zajedničkih resursa od administrativnih, knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga preko opreme za unaprjeđenje i održavanje kvalitete proizvoda do objekata za skladištenje, sortiranje i pakiranje proizvoda.

Ova mjera pridonosi sigurnosti u proizvodnji kvalitetne hrane kroz planiranje proizvodnje prilagođene potrebama tržišta.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u okviru svojeg djelokruga pristupilo je provedbi aktivnosti izrade, provedbe i praćenja provedbe Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine i povezane

izmjene indeksa razvijenosti, pri čemu se posebno ističe povećanje broja jedinica lokalne samouprave sa statusom potpomognutog područja te aktivnosti Fonda za sufinanciranje provedbe projekata Europske unije. Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine identificirana su tri višedimenzionalna, integrativna strateška cilja koji uzimaju u obzir načela održivog razvoja: povećanje kvalitete življenja poticanjem održivoga teritorijalnog razvoja, povećanje konkurentnosti regionalnog gospodarstva i zaposlenosti i sustavno upravljanje regionalnim razvojem. Uz Strategiju je izrađen i Akcijski plan za razdoblje 2017. – 2019. godine, koji je donesen u studenome 2017. Pri definiranju ciljeva vodilo se računa o povezanosti lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s prioritetima razvoja središnje razine i ciljevima kohezijske politike Europske unije, davanju potpore slabije razvijenim i potpomognutim područjima, definiranju mjera za ravnomjeran i održiv razvoj jedinica lokalne i područne (lokalne) samouprave u pograničnom području, poticanju teritorijalne suradnje te učinkovitim korištenju sredstava ESI fondova.

Ključne novine u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 123/17) obuhvaćaju novi model izračuna indeksa razvijenosti te način razvrstavanja jedinica lokalne i područne samouprave prema indeksu razvijenosti i s time povezano drugačije vrednovanje potpomognutih područja, novo određenje statusa i djelokruga regionalnih koordinatora te postupak njihove akreditacije, reguliranje upravljanja razvojem potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima. Prema novom modelu izračuna, jedinice lokalne samouprave dijele se u osam skupina, a jedinice područne (regionalne) samouprave u četiri skupine. Potpomognuta područja prema novom modelu izračuna indeksa razvijenosti čine sve ispodprosječno razvijene jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (indeks razvijenosti ispod 100 %) i upravljanje razvojem tih područja određeno je zakonom kojim se uređuju potpomognuta područja. Primjenom novoga modela povećan je broj jedinica lokalne samouprave sa statusom potpomognutog područja i to s 264 na 304 jedinice. Kod županija, prema novom modelu, jedna županija izlazi iz sustava potpomognutih područja, a jedna ulazi u sustav potpomognutih područja. Dostupnost, korištenje i uravnotežen razvoj širokopojasne infrastrukture na području Republike Hrvatske od iznimne su važnosti za gospodarski razvoj države.

Prepoznat je problem nedostatka i nedovoljne razvijenosti širokopojasne infrastrukture, osobito u suburbanim i ruralnim područjima i izrađen je Nacionalni širokopojasni plan Republike Hrvatske koji se formalno sastoji od četiriju povezanih dijelova:

1. Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine kojom se utvrđuje da je razvoj infrastrukture i usluga širokopojasnog pristupa internetu, brzinama većim od 30 Mbit/s kao jedan od preduvjeta razvoja suvremenog gospodarstva. Strategija daje snažan poticaj stvaranju uvjeta za ubrzavanje razvoja brzoga širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj i dostizanja razine njegove dostupnosti i korištenja do potkraj 2020. godine. Strategija stavlja naglasak na potrebu osiguranja dostupnosti širokopojasnog pristupa s brzinama većim od 100 Mbit/s.

2. Projekt objedinjavanja svjetlovodne infrastrukture u trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske s ciljem objedinjavanja i kvalitetnijeg upravljanja viškovima svjetlovodne infrastrukture. Projektom je obuhvaćeno oko 8000 km svjetlovoda koji čine jezgri dio mreže, a nositelj operativne provedbe projekta je trgovačko društvo Odašiljači i veze d.o.o., koje cjelokupnu dobit ostvarenu provedbom projekta ulaže u izgradnju nove širokopojasne infrastrukture na područjima na kojima ne postoji dostatan komercijalni interes.

3. Okvirni nacionalni program za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja. To je decentralizirani program koji čini polazište za pokretanje pojedinačnih projekata poticane izgradnje pristupne širokopojasne infrastrukture na lokalnoj ili regionalnoj razini. Nositelji pojedinačnih projekata su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji ujedno i izrađuju prijedloge planova razvoja širokopojasne infrastrukture.

4. Nacionalni program razvoja širokopojasne agregacijske infrastrukture u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja, kao preduvjet razvoja pristupnih mreža sljedeće generacije te je topološki nastavak projekta kao i poveznica s projektima izgradnje pristupne širokopojasne mreže. Koristi koje donosi provedba strategije i nacionalnih programa razvoja širokopojasnih mreža su pokrivenost suvremenom komunikacijskom infrastrukturom na području Republike Hrvatske, kao temeljnom okosnicom za daljnji razvoj suvremenih digitalnih usluga (e-uprava, e-zdravstvo, e-škole i druge e-usluge); povećanje zaposlenosti i pozitivan utjecaj na rast BDP-a zbog ulaganja u izgradnju širokopojasnih mreža, i neizravno, kao posljedica korištenja širokopojasnog pristupa velikih brzina u gospodarstvu; smanjenje depopulacije ulaganjem u područja u kojima su izraženi negativni demografski trendovi, s ciljem zadržavanja stanovništva u tim krajevima kroz stvaranje preduvjeta za život i rad koji su jednaki onima u urbanim sredinama; pozitivan utjecaj na kompetitivnost tržišta elektroničkih komunikacija.

U području kopnenog prometa i inspekcijskih poslova te cestovne i željezničke infrastrukture radi se na razvoju intermodalnog prijevoza te poticanju kombiniranog prijevoza tereta u Republici Hrvatskoj kojem je svrha ispravljanje neravnoteže među različitim vrstama prijevoza, promičući zaštitu okoliša prelaskom na ekološki prihvatljivije vrste prijevoza, kao i smanjenje onečišćenja okoliša. Na taj način olakšava se i potiče mobilnost roba omogućujući rast produktivnosti i stvaranje pretpostavki za uravnotežen regionalni razvoj. Provođenjem mjera poticaja u skladu sa Zakonom o kombiniranom prijevozu tereta (Narodne novine, br. 120/16) ostvarit će se kvalitetan nadzor cestovnog prometa i cestovne infrastrukture, a istovremeno podizati efikasnost željezničkog sustava osuvremenjivanjem željezničke infrastrukture i poticanjem drugih oblika prijevoza tereta što će pridonijeti boljem gospodarskom razvoju te zaštiti okoliša i smanjenju onečišćenja okoliša.

Nakon nabave 24 nova vlaka koji troše manje energije, proizvode manje štetnih plinova te pridonose smanjenju onečišćenja okoliša, Društvo HŽ putnički prijevoz osiguralo je financijska sredstva za nabavu još četiri dizel-motorna vlaka, s tim da bi prvi trebao biti isporučen potkraj 2019. godine, nakon čega će se godišnje isporučivati po jedan vlak.

Integrirani prijevoz putnika uveden je u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Osijeku, Sisku i u Puli.

Uvođenjem integriranog prijevoza putnika odnosno omogućavanjem kupnje zajedničke karte za vlak/autobus/tramvaj pridonosi se rasterećivanju cestovnih prometnica što izravno utječe na smanjenje emisija štetnih plinova, a ujedno se korisnicima omogućuje kvalitetnija povezanost i povoljniji prijevoz.

Kako bi se s jedne strane omogućio daljnji razvoj prometa, a s druge smanjio negativni utjecaj prometa na okoliš i ovisnost o uvozu nafte, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture nositelj je aktivnosti na stvaranju preduvjeta za korištenje alternativnih energenata u prometu. U skladu s raspoloživom tehnologijom, uzimajući u obzir europsko okruženje i pravni okvir Europske unije donesen je Zakon o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva (Narodne novine, br. 120/16) te Nacionalni okvir politike za uspostavu infrastrukture i razvoj tržišta alternativnih goriva u prometu (Narodne novine, br. 34/17).

Uspostavljen je i održava se sustav za nadzor i upravljanje pomorskim prometom (VTMIS sustav) koji predstavlja složeni tehnički i informacijski sustav i zakonito sredstvo namijenjeno praćenju, upravljanju i organizaciji pomorskog prometa, sigurnosti plovidbe, ljudskih života i imovine na moru te traganja i spašavanja u unutarnjim morskim vodama, teritorijalnom moru i zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu Republike Hrvatske.

Nacionalna središnjica za nadzor i upravljanje pomorskim prometom VTS Hrvatska sa sjedištem u Rijeci i VTS centrima u Splitu i Dubrovniku obavlja poslove operativnog nadzora i upravljanja pomorskim prometom u području unutarnjih morskih voda, teritorijalnog mora i zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske te nadzora provedbe pravila plovidbe propisanih pomorskim propisima i međunarodnim ugovorima. Za potrebe jačanja komunikacijskih kapaciteta i povećanja pouzdanosti i dostupnosti komunikacijskih kanala proveden je postupak nabave uređaja i opreme potrebnih za integraciju VHF radiokomunikacijskih sustava Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Plovputa d.o.o. Split kojom se omogućuje neometano slušanje i emitiranje putem VHF Ch 16 na postojećim konzolama VTS službe u VTS centrima, a integrirani VHF radiokomunikacijski sustav pušten je u rad u prvom kvartalu 2018. godine.

Služba inspekcijskog nadzora lučkih kapetanija obavlja inspekcijски nadzor i dodatni tehnički nadzor pomorskih objekata te je u izvještajnom razdoblju obavljeno 1190 inspekcijских pregleda brodova. Od toga najveći udio otpada na brodove pod hrvatskom zastavom i nad tim brodovima obavljeno je 867 pregleda. U skladu s Planom intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora, u poslovima suzbijanja onečišćenja mora sudjeluju stručno i tehnički osposobljene osobe registrirane prema posebnim propisima koje imaju dozvolu za gospodarenje opasnim otpadom i suglasnost za praćenje stanja morskog okoliša. U slučajevima suzbijanja onečišćenja mora koriste se dostupni brodovi, teglenice, tegljači brodice, gumeni čamci i specijalizirana oprema i dr. Prema procjeni, u tvrtkama za suzbijanje onečišćenja mora, kao i na području lučkih uprava i drugih poslovnih subjekata, postoji oko 8 km različitih vrsta brana za more.

Republika Hrvatska trenutačno raspolaže i s 10 brodova čistača za čišćenje Jadranskog mora i riječnih ušća od izljeva ulja, smjese ulja, štetnih i opasnih tvari, plivajućeg otpada, nakupina na površini mora od izvanrednih prirodnih pojava, a koji se koriste u skladu s Planom intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora i međunarodnim ugovorima, čija je stranka Republika Hrvatska, kao i za uzorkovanja onečišćenja morskog okoliša.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture pokrenulo je projekt uspostave nacionalnog EAS sustava, s ciljem unaprjeđenja razine spremnosti Republike Hrvatske za aktivnu zaštitu morskog okoliša u slučaju onečišćenja morskog okoliša većih razmjera.

Strateški cilj 5: Demografska obnova i revitalizacija hrvatskoga društva

Imajući u vidu demografska kretanja s kojima se Republika Hrvatska suočava, u proteklom razdoblju poduzete su dodatne aktivnosti u smjeru povećanja nataliteta u Republici Hrvatskoj odnosno mjere kojima se podupire obitelj te pruža potpora skrbi o djeci.

Primjenom Zakona o roditeljskim potporama koji pripada sustavu obiteljske politike i socijalne sigurnosti na izravan način štiti se majčinstvo, olakšava usklađenost obiteljskih i profesionalnih obveza, potiče natalitet te omogućuje veće sudjelovanje očeva u ranom podizanju i odgoju djece. Svrha roditeljskih potpora, općenito, pa tako i roditeljskog dopusta je omogućavanje njege i brige o djetetu, podizanje djeteta, zaštita materinstva i usklađenje obiteljskog i poslovnog života.

U cilju stvaranja povoljnijeg okruženja i financijskih uvjeta za obitelji s novorođenom djecom te vodeći računa o višegodišnjim nepovoljnim demografskim pokazateljima, izmjenama Zakona o roditeljskim potporama koje su stupile na snagu 1. srpnja 2017., povećane su visine novčanih potpora za pojedine skupine prava korisnika, koje se ponajprije odnose na:

- povećanje maksimalnog iznosa naknade plaće koja se isplaćuje za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta za zaposlene roditelje (drugih šest mjeseci) s dotadašnjeg limita od 2.660,80 kuna na 3.991,20 kuna

- povećanje visine novčane naknade za nezaposlene roditelje te za zaposlene roditelje koji ne ispunjavaju zakonom propisani uvjet staža osiguranja (12 mjeseci neprekidno i 18 mjeseci s prekidima) i to s 1.663,00 kuna na 2.328,20 kuna

- povećanjem naknade obuhvaćeni su i roditelji koji mogu koristiti pravo na roditeljski dopust za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete, do treće godine života djeteta, povećanje s 1.663,00 kuna na 2.328,20 kuna

- povećanje novčane potpore za zaposlene i samozaposlene roditelje koji koriste dopust radi njege djeteta s težim smetnjama u razvoju, povećanje s 2.161,90 kuna na 2.328,20 kuna te za rad s polovicom punog radnog vremena radi pojačane njege djeteta, kao i druga prava povezanih skupina korisnika, povećanje s 1.663,00 kuna na 2.328,20 kuna.

Radi učinkovitijeg djelovanja pronatalitetne i populacijske politike predložene su izmjene i dopune Zakona o doplatku za djecu koje su stupile na snagu 1. srpnja 2018. (Narodne novine, br. 58/18). Tim Zakonom omogućeno je podizanje razine dohodovnog cenzusa kao uvjeta za ostvarivanje prava na doplatku za djecu, na način da je s ranijih 50 % proračunska osnovica povećana na 70 % te je u skladu s tim izmijenjen dohodovni cenzus na

temelju kojeg se utvrđuje pojedinačni iznos doplatka za djecu. Tim Zakonom proširen je i krug potencijalnih korisnika doplatka za djecu, a time i djece za koju se ostvaruje pravo na doplatku za djecu, kao i potencijalnih korisnika pronatalitetnog dodatka koji ostvaruju korisnici doplatka za djecu u iznosu od 500,00 kuna za treće i četvrto dijete. Pravo na doplatku za djecu može se ostvariti ako prosječni mjesečni dohodak (dohodovni cenzus) po članu kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini ne prelazi 70 % proračunske osnovice. Na taj način pruža se dodatna pomoć obitelji u pojačanoj brizi o djeci što pridonosi pozitivnom socijalnom učinku kroz poboljšanje statusa budućih korisnika doplatka za djecu koji će to pravo moći koristiti, kao i učinak u odnosu na ukupna pronatalitetna kretanja te održanje i podizanje socijalne sigurnosti obitelji s uzdržavanom djecom.

Ujedno, u okviru navedenih zakonskih promjena izmijenjena je i odredba o dobnoj granici za ostvarivanje prava na doplatku za dijete koje pohađa srednju školu na način da je omogućeno korištenje doplatka za onu djecu/učenike srednje škole čiji programi srednjoškolskog obrazovanja traju pet godina.

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u cilju poboljšanja demografske slike Republike Hrvatske provodi program podrške poboljšanja materijalnih uvjeta u predškolskim ustanovama/dječjim vrtićima. Cilj programa je, među ostalim, promicati i koordinirati sustavne mjere u dječjim vrtićima kojima bi se pokazala briga za najmlađu populaciju i roditelje.

S tim u vezi, jedna od mjera demografske revitalizacije Republike Hrvatske je osiguranje institucijskog zbrinjavanja sve djece predškolske dobi na području jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Način ostvarenja te mjere planiran je kroz poziv za prijavu projekata usmjerenih na poboljšanje materijalnih uvjeta u predškolskim ustanovama/dječjim vrtićima u godini, kojim će se sufinancirati izrada projektne dokumentacije, izgradnja/nastavak izgradnje ili nadogradnja objekata, sanacija, rekonstrukcija, adaptacija objekata, opremanje fiksnom opremom, uređenje okoliša i vanjskih terena te energetska obnova objekata. Program je koncipiran kao odgovor na razvojne prioritete lokalne razine i podrška je jačanju socijalne kohezije i održivog razvoja. Sredstvima programa pomoći će se jedinicama lokalne samouprave, osnivačima dječjih vrtića u provedbi projekata, a ulaganje u objekte dječjih vrtića pridonijet će poboljšanju materijalnih uvjeta kao i podizanju kvalitete pedagoških standarda te ravnomjernijoj dostupnosti programa ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

U okviru projekta „Unaprjeđenje usluga za djecu u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja“, koja se provodi u modalitetu otvorenoga trajnog poziva, financiraju se projekti koji će pridonijeti usklađivanju obiteljskog i poslovnog života obitelji s uzdržanim članovima rane i predškolske dobi unaprjeđenjem usluga i produljenje radnog vremena dječjih vrtića daljnjim razvojem postojećih i/ili uvođenjem novih programa.

Projekti će poticati inovativan pristup u osiguranju produljenoga radnog vremena novim načinima kombiniranja produljenog boravka, poslijepodnevnog i/ili smjenskog rada s ciljem veće dostupnosti, priuštivosti i obuhvaćenosti djece programima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Sredstva u iznosu od 300.000.000 kn namijenjena su dječjim vrtićima te jedinicama lokalne samouprave, kao potencijalnim prijaviteljima odnosno partnerima u okviru poziva.

U sklopu planova i smjernica gospodarskog razvoja s ciljem zaustavljanja depopulacije dijelova teritorija i neravnomjernoga regionalnog razvoja Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta povlači sredstva iz europskih fondova za podršku poslovanja poduzeća. Na taj je način omogućeno malim i srednjim poduzećima, koja nemaju pristup bankarskim proizvodima, financiranje održivih projekata koji utječu na stvaranje kvalitetnog i dinamičnog okruženja i jačanje poduzetničke konkurentnosti na tržištu.

Bespovratnim sredstvima iz Europskog fonda za regionalni razvoj Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta izravno podržava ulaganja u istraživanje i razvoj te poticanje inovacija u poduzećima što uključuje i poticanje inovativnih novoosnovanih poduzeća, spin-off poduzeća te suradnju znanosti i gospodarstva, suradnju s drugim gospodarstvima koji pomažu da se kroz prijenos znanja i tehnologija povećava konkurentnost hrvatskoga gospodarstva, potiče rast i stvaraju radna mjesta te unaprjeđuje životni standard građana.

U sklopu Prioritetne osi 3 *Poslovna konkurentnost* Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta osiguralo je tri vrste potpora: bespovratna sredstva, zajmove i jamstva. Odobreno je financiranje 1981 projekta kojima je dodijeljeno 2,6 milijardi kuna bespovratnih sredstava, čime se omogućuje realizacija projekata razvoja poduzetništva u iznosu od oko 5,8 milijardi kuna. U istom kontekstu zaustavljanja depopulacije dijelova teritorija i neravnomjernoga regionalnog razvoja, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi program integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima koji integrira aktivnosti specifičnih ciljeva 9b1 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014. – 2020. godine te 9i2 Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020. godine. Navedeni Program provodi se u

suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava. Za provedbu programa osigurana su sredstva Europskog fonda za regionalni razvoj u iznosu od 100 milijuna eura i Europskog socijalnog fonda u iznosu od 20 milijuna eura.

Cilj koji se želi postići ovakvim teritorijalno utemeljenim pristupom integriranoj fizičkoj, gospodarskoj i socijalnoj regeneraciji depriviranih područja (kombiniranje ESI fondova) je smanjenje socijalne nejednakosti, isključenosti i siromaštva, poboljšanje infrastrukture, jačanje potencijala rasta, povećanje atraktivnosti za življenje i potencijalna ulaganja, jačanje socijalnog uključivanja i sudjelovanja stanovnika tih područja u gospodarskom i društvenom životu.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u okviru svoje nadležnosti provodi i nacionalne mjere za ostvarenje ravnomjernog razvoja svih krajeva Republike Hrvatske u skladu s načelima održivog razvoja i socijalne uključenosti putem Programa održivog razvoja lokalne zajednice i Programa podrške regionalnom razvoju. Navedeni programi koncipirani su kao odgovor na razvojne prioritete lokalne i područne razine i podrška su gospodarskoj i socijalnoj revitalizaciji slabije razvijenih područja s ciljem jačanja konkurentnosti i ostvarenja vlastitih razvojnih potencijala i bržega gospodarskog oporavka što je preduvjet za sprječavanje iseljavanja stanovništva, smanjenje negativnog demografskog trenda i održivi razvoj.

Na godišnjoj osnovi, na temelju objavljenog poziva za iskaz interesa, sufinanciraju se projekti kojima su nositelji jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a za koje se ocjenjuje da će pridonijeti znatnijem razvoju pojedinih područja i stvoriti preduvjete za održivi gospodarski i društveni razvoj te poboljšati standard i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Riječ je o projektima komunalne, socijalne i gospodarske infrastrukture, koji se ne mogu financirati iz ESI fondova ili iz drugih izvora, a važni su za ujednačavanje razvoja.

Važna je i uloga Fonda za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini koji je uspostavljen radi povećanja apsorpcije sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova koja su na raspolaganju Republici Hrvatskoj te pridonose jačanju konkurentnosti regija i uravnoteženom regionalnom razvoju. Sredstva Fonda koriste se za pomoć projektima sufinanciranim sredstvima europskih strukturnih i investicijskih fondova čiji su nositelji općine, gradovi i županije odnosno pravne osobe u njihovu vlasništvu i ustanove čiji su osnivači odnosno korisnici.

Osim jačanja poljoprivredne proizvodnje, Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. godine omogućuje oplemenjivanje života u ruralnim područjima, odgojnim, društvenim i sportskim sadržajima kako bi se podigla kvaliteta života

na selu te umanjio negativan populacijski trend. Sufinancira se rekonstrukcija i izgradnja male infrastrukture, od cesta i vodovoda do dječjih vrtića i društvenih domova. Ostanak stanovništva u ruralnim prostorima jednako tako osigurava poticanje razvoja malih, potencijalno gospodarski održivih poljoprivrednih gospodarstava kroz aktivnosti ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti kojima se stvaraju nova radna mjesta. Najveći doprinos generacijskoj obnovi u poljoprivredi ima potpora za mlade poljoprivrednike, iz čega proizlazi očuvanje prirodnog, društvenog i kulturnog nasljeđa, uz istodobno osnivanje farmi koje primjenjuju nove tehnike i tehnologije.

Ministarstvo uprave u dijelu koji se odnosi na sustav mjera koje će biti usmjerene na uspostavljanje objektivnih stručnih kriterija pri zapošljavanju i napredovanju, osobito u državnim i javnim službama te upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kroz projekt „Razvoj kompetencijskog okvira za zaposlene u javnoj upravi“, a na temelju optimiziranih poslovnih procesa, pristupilo je izradi kompetencijskog okvira za zaposlene u sva tri segmenta javne uprave: državnoj upravi, upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnim osobama s javnim ovlastima. To pridonosi stvaranju odgovarajuće strukture zaposlenih primjenom standardiziranih kompetencija za pojedine poslove, što će unaprijediti stručnost, profesionalnost i učinkovitost u pružanju usluga građanima.

Strateški cilj 6: Razvoj državne uprave po mjeri građana i strateško komuniciranje

U djelokrugu rada Ministarstva pravosuđa u srpnju 2018. potpisan je ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za „Unaprjeđenje i modernizaciju pravosudnog sustava u Republici Hrvatskoj“, a glavne aktivnosti projekta su: provedba studije složenosti predmeta na sudovima sa svrhom ravnomjernog i objektivnog vrednovanja i distribucije predmeta po sudu i sucima, jačanje kompetencija i kapaciteta čelnika pravosudnih tijela i službenika u pravosudnim tijelima, unaprjeđenje korištenja IT alata u pravosudnim tijelima s ciljem učinkovitijeg upravljanja ljudskim i materijalnim resursima te financijama u pravosudnom sustavu, nabava i instalacija 800 kompleta za korištenje programa pretvaranja govora u tekst za sudove i državna odvjetništva, nadogradnja sustava upravljanja predmetima na državnim odvjetništvima te nadogradnja sustava upravljanja predmetima na sudovima (e-spis) i nabava druge opreme. Od prosinca 2017. uvode se e-komunikacije na odabrane sudove za modernizaciju i ubrzanje rada sudova.

Zakonodavne aktivnosti Ministarstva pravosuđa obuhvatile su i izmjene Zakona o sudovima i Zakona o Državnom sudbenom vijeću te donošenje Zakona o područjima i sjedištima sudova, Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava, Zakona o državnom odvjetništvu i Zakona o Državno odvjetničkom vijeću, a svrha tih zakonodavnih aktivnosti jest reorganizacija mreže pravosudnih tijela, jačanje odgovornosti i transparentnosti te neovisnosti pravosuđa, povećanje učinkovitosti rada pravosudnih tijela, osiguravanje ravnomjernije opterećenosti pravosudnih dužnosnika, bolja iskorištenost ljudskih potencijala u pravosuđu te olakšanje pristupa građana pravosuđu. Hrvatski sabor navedene zakone donio je 6. srpnja 2018.

S organizacijskog gledišta najvažnija mjera je provedba spajanja općinskih i prekršajnih sudova, s ciljem povećanja učinkovitosti rada sudova, ujednačavanja radne opterećenosti sudaca, skraćivanja trajanja sudskih postupaka, smanjenja broja neriješenih predmeta u općinskim sudovima, osiguranja jedinstvenog i punog iskorištavanja svih ljudskih potencijala sudova koji se spajaju (naročito mogućnosti da se dosadašnji suci prekršajnih sudova odrede za rad na drugim vrstama predmeta), olakšanja pristupa građana sudovima osiguranje lakšeg upravljanja pravosudnim tijelima zbog jačanja uloge ravnatelja sudske uprave, smanjenja upravljačkih funkcija u sudovima i povećanja broja rješavatelja.

Predloženom reformom mreže općinskih i prekršajnih sudova želi se s jedne strane smanjiti broj sudova, a s druge strane povećati broj gradova u kojima su sjedišta sudova.

Ovim se prijedlogom predlaže spajanje općinskih i prekršajnih sudova u Republici Hrvatskoj sa sjedištem u istom gradu, uz izuzetak u Zagrebu i Splitu gdje će sadašnji prekršajni sudovi nastaviti djelovati kao specijalizirani općinski prekršajni sudovi te ustanovljenje, uz postojeća 24, ukupno 10 novih općinskih sudova, pri čemu će svi novo ustanovljeni općinski sudovi imati od najmanje 10 do najviše 100 sudaca te pri čemu općinski sudovi u Crikvenici, Đakovu, Kutini i Makarskoj neće rješavati kaznene predmete.

U mreži trgovačkih sudova ustanovljen je Trgovački sud u Dubrovniku kao novi trgovački sud te su izmijenjena područja nadležnosti Trgovačkog suda u Bjelovaru i Trgovačkog suda u Varaždinu na način da Trgovački sud u Bjelovaru umjesto Trgovačkog suda u Varaždinu postaje nadležan za područje Koprivničko-križevačke županije.

U djelokrugu rada Ministarstva uprave digitalizacija u svrhu modernizacije rada javne uprave i razvoja digitalnog društva jedna je od ključnih zadaća, koja sustavno radi na pojednostavljenju pravila i ubrzanju rada administracije.

Navedenu mjeru planira se provesti putem ubrzane digitalizacije svih procesa javne uprave, daljnjeg razvoja e-usluga te povezivanja svih tijela državne uprave, kako bi građani i poduzetnici dobili brzu i kvalitetnu uslugu s ciljem uspostave jedinstvenog načina komunikacije s tijelima državne uprave.

Sustav e-Građani radi već četiri godine i kontinuirano se nadograđuje uključivanjem sve većeg broja elektroničkih usluga te poboljšavanjem kvalitete usluga, kao i podrškom korisnicima usluga. Glavne komponente iz sustava e-Građani (Središnji državni portal, Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav i Osobni korisnički pretinac) financiraju se iz državnog proračuna Republike Hrvatske te svaka institucija samostalno razvija pojedinačne elektroničke usluge i uključuje ih u sustav, a neke od usluga razvijene su i sredstvima iz fondova Europske unije.

Poseban naglasak stavljen je na kompleksne usluge koje građanima na jednom mjestu omogućavaju rješavanje više procesa, poput usluge e-Novorođenče koja je pokrenuta početkom 2018. godine. Usluga omogućuje roditeljima prijavu rođenja djeteta putem interneta iz vlastitog doma, kao i u matičnom uredu.

U sklopu Projekta „Uspostava jedinstvenog upravnog mjesta“ digitalizirat će se upravni postupci te omogućiti građanima i poduzetnicima na jednom fizičkom mjestu ili putem digitalnog portala pristup uslugama koje pruža javna uprava. Korisnicima će na jednom mjestu biti dostupne informacije i usluge različitih tijela javne uprave.

Opća uredba o zaštiti osobnih podataka stupila je na snagu 25. svibnja 2018., do kada su državna tijela trebala uspostaviti sustav zaštite osobnih podataka i ostvarenja prava ispitanika u vezi sa zaštitom osobnih podataka.

U skladu s tim, uvedene su mjere i postupci zaštite osobnih podataka poreznih obveznika, koje se očituju u mjerama podizanja opće svijesti o zaštiti osobnih podataka, izmjeni i redefiniranju ugovora koji u sebi uključuju osobne podatke građana, donošenju mjera zaštite informacijskog sustava i uspostavljanju kontrole rada u informacijskom sustavu Porezne uprave. Porezna uprava provela je projekt analize sukladnosti s odredbama Opće uredbе te je na temelju rezultata provela mjere sukladnosti, koje se očituju u provođenju edukacije službenika Porezne uprave, izmjeni i objavi Deklaracije o zaštiti privatnosti i osobnih podataka, uspostavljanju sustava ostvarivanja prava na zaštitu osobnih podataka poreznih obveznika kao ispitanika, redefiniranju položaja i poslova službenika za zaštitu osobnih podataka, popisu svih baza osobnih podataka kojima je vlasnik Porezna uprava te uspostavljanju mjera zaštite baza osobnih podataka.

U 2018. godini postignuta su znatna unaprjeđenja elektroničkih usluga poreznim obveznicima uspostavom Jedinog portala Porezne uprave (ePorezna- JPPU) te je prvi put omogućeno građanima podnošenje elektroničkih zahtjeva prema Poreznoj upravi. ePorezna- JPPU je središnje mjesto na kojem porezni obveznici mogu pristupiti elektroničkim uslugama Porezne uprave prema načelu *One-Stop-Shop*. Omogućeno je brzo i jednostavno korištenje elektroničke usluge bilo kada i s bilo kojeg mjesta korištenjem elektroničkih registriranih vjerodajnica bez fizičkog dolaska u Poreznu upravu. Stvoren je korisnički pretinac koji je središnje mjesto na kojem svaki porezni obveznik može zaprimati svoje digitalne dokumente i obavijesti od Porezne uprave. Sustav osigurava praćenje pravovaljanosti uručjenja digitalnog dokumenta. Porezna uprava od 2018. godine dostavlja digitalne dokumente u korisnički pretinac poreznih obveznika i to poreznu karticu i potvrdu o stanju duga.

Djelomično su provedeni ciljevi predviđeni Strategijom razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. godine, mjera 12.2. „Unaprijediti mehanizme prevencije i borbe protiv korupcije u javnoj upravi“ te s tim u vezi i provedba aktivnosti iz Akcijskog plana za 2017. i 2018. godinu uz Strategiju suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine, analize rizika uporabom *on line* upitnika – alata za samoprocjenu integriteta.

Provedba mjera i aktivnosti koje se odnose na unaprjeđenje antikoruptivnih mehanizama naslanja se na Projekt „Jačanje integriteta javnog sektora“ koji se provodio u Ministarstvu uprave do svibnja 2018. U sklopu Projekta izrađene su Smjernice o provedbi procjene koruptivnih rizika i Smjernice za izradu strategije integriteta i planova integriteta na temelju kojih će se provesti nadograđena analiza rizika i sastaviti planovi integriteta.

S ciljem jačanja uloge i kompetencija povjerenika za etiku, provedene su četiri edukacije u Državnoj školi za javnu upravu na kojima je educirano 60 povjerenika za etiku i njihovih zamjenika te su potkraj 2018. godine održane još dvije edukacije na kojima je educirano 25 polaznika.

Strategijom razvoja javne uprave za razdoblje 2015. – 2020. godine odnosno Akcijskim planom za njezinu provedbu, predviđen je projekt „Uvođenje sustava upravljanja kvalitetom u javnu upravu Republike Hrvatske“ koji je ugovoren 20. veljače 2018. Ovim se projektom planira povećati učinkovitost javne uprave, kroz optimizaciju i standardizaciju poslovnih procesa. Sustavno upravljanje kvalitetom u javnoj upravi pridonijet će stvaranju odgovarajuće strukture zaposlenih, stručnom, učinkovitom i profesionalnom pružanju usluga korisnicima te ispunjavanju strateških i organizacijskih ciljeva.

Implementacija i uspostava sustava upravljanja kvalitetom temeljenoga na procesnom pristupu bitno će utjecati na djelotvornost, učinkovitost te ujednačenost u postupanju unutar tijela javne uprave, time i na ono najvažnije – pružanje kvalitetnije usluge građanima i gospodarskim subjektima.

U segmentu jačanja otpornosti informacijskih i komunikacijskih sustava u kibernetičkom prostoru, kao i smanjivanja negativnih posljedica njihova ugrožavanja ili onesposobljavanja, kao i uređenja načina formiranja i čuvanja baza podataka važnih za nacionalnu sigurnost i sigurnost građana Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva u dijelu razvoja digitalne infrastrukture pristupio je analizi pregleda stanja i raspoloživih kapaciteta na tržištu podatkovnih centara u Republici Hrvatskoj, s ciljem dobivanja točne projekcije o tome raspolažu li podatkovni centri u Republici Hrvatskoj tehničkim preduvjetima za uspostavu okoline koja se temelji na TIER 3 međunarodnom standardu okoline podatkovnog centra.

U segmentu razvoja usluga u javnom sektoru i planiranju i Strategiji razvoja digitalnog društva, u skladu s Akcijskim planom za provedbu strategije *e-Hrvatska 2020*, aktivno se radi na apliciranju za projekte financirane sredstvima Europske unije, „Unaprjeđenje sustava elektroničkih usluga“, „Prilagodba informacijskih sustava TJS Portalu otvorenih podataka (open data)“ te „Unaprjeđenje Središnjeg kataloga službene dokumentacije Republike Hrvatske“, čime se želi osigurati viša razina otvorenosti i dostupnosti službenih dokumenata i informacija o radu tijela javnih vlasti, povećati kvaliteta e-usluga javne uprave razvojem standarda i okvira za unificirani i brži razvoj i implementaciju e-usluga, ali i promicati digitalne vještine građana.

S ciljem osiguravanja upravljanja složenim procesom kibernetičke sigurnosti na nacionalnoj razini i provedbom mjera Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti, predviđena je uspostava sustava kontinuiranog praćenja ostvarivanja ciljeva Strategije i provedbe mjera Akcijskog plana, kroz osnivanje međuresornog tijela – Nacionalnog vijeća za kibernetičku sigurnost.

Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost je Zakonom o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga (Narodne novine, br. 64/18) određen kao jedinstvena nacionalna kontaktna točka. Utvrđena je obveza da Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost izvješćuje Europsku komisiju o incidentima kojima je narušeno pružanje usluga, kao i koordinacija i izvješćivanje drugih država članica kada incidenti imaju prekogranični utjecaj te vodi brigu i o potrebi razvoja i usklađivanja nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti.

U kontekstu provedbe tehničkih mjera informacijske sigurnosti Zavod za sigurnost informacijskih sustava kontinuirano razvija zakonom propisane sposobnosti nacionalnog tijela nadležnoga za tehnička područja sigurnosti informacijskih sustava u državnim tijelima kroz provedbu sigurnosnih akreditacija informacijskih sustava, certificiranih kriptografskih uređaja, zaštite od neželjenog elektromagnetskog istjecanja (TEMPEST) te koordinaciju prevencije i odgovora na računalne ugroze informacijskih sustava.

U sklopu prevencije računalnih ugroza kontinuirano se provode preventivne aktivnosti pri čemu se ističu provjere ranjivosti informacijskih sustava u Ministarstvu obrane, Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, Ministarstvu hrvatskih branitelja, Ministarstvu financija koje uključuje Poreznu i Carinsku upravu te Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske.

U području kriptografske sigurnosti potpuno je razvijena sposobnost certificiranja i evaluacije kriptografskih uređaja u skladu s međunarodnim standardima pri čemu je u 2018. godini po provedenom evaluacijskom postupku izdan certifikat prvom nacionalnom sklopovskom kriptografskom uređaju za zaštitu fiksne telefonije *TelSec*.

U potpunosti je razvijena funkcionalnost nacionalnoga tijela za provedbu zaštite od neželjenoga elektromagnetskog istjecanja što uključuje *TEMPEST* zoniranje prostora, kao i *TEMPEST* zoniranje opreme u laboratoriju Zavoda za sigurnost informacijskih sustava za nacionalne i međunarodne klasificirane informacijske sustave Europske unije i NATO-a koji se koriste u Republici Hrvatskoj.

U Ministarstvu unutarnjih poslova uvedene su elektroničke usluge koje građanima i poslovnim subjektima omogućuju znatnu uštedu vremena i jednostavnije obavljanje usluga:

- u okviru e-Zahtjeva za Putovnicu omogućeno je punoljetnim hrvatskim državljanima koji posjeduju elektroničku osobnu iskaznicu s identifikacijskim i potpisnim certifikatima, bez prilaganja fotografije koja se preuzima iz evidencije osobnih iskaznica Ministarstva unutarnjih poslova, podnošenje zahtjeva za e-Putovnicu, koji se potpisuje kvalificiranim elektroničkim potpisom, uz postojanje mogućnosti dostavljanja e-Putovnice na adresu prebivališta/boravišta

- implementiranjem usluge e-Novorođenče (zajednički projekt Ministarstva uprave, Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje) koja je u funkciji od 9. siječnja 2018., roditelji više ne dolaze u nadležnu policijsku upravu ili postaju prijaviti dijete, nego je isto dovoljno učiniti u nadležnom matičnom uredu ili korištenjem opisane elektroničke usluge, nakon čega nadležni matični ured elektronskim putem

prosljeđuje podatke Središnjem informacijskom sustavu Ministarstva unutarnjih poslova radi određivanja matičnog broja djetetu i prijave prebivališta,

- usluga e-Detektivi omogućuje fizičkim osobama podnošenje zahtjeva za izdavanje dopuštenja za obavljanje poslova privatnog detektiva, kao i polaganje adekvatnog stručnog ispita

- od 4. rujna 2017. moguće je također kroz sustav e-Građani podnijeti e-Zahtjev za izdavanje vozačke dozvole – e-Vozačka (potrebno je imati e-Osobnu, a fotografija se kao i u slučaju e-Putovnice preuzima iz evidencije osobnih iskaznica)

- svi poslovi vezani uz registraciju vozila sada se mogu obaviti na jednom mjestu – u stanicama za tehničke preglede vozila.

NACIONALNI INTERES: Nacionalni identitet, međunarodni ugled i utjecaj

Strateški cilj 7: Zaštita, jačanje i promocija najviših vrednota ustavnog poretka i hrvatskoga nacionalnog identiteta

Republika Hrvatska ima bogatu i raznovrsnu kulturnu baštinu o kojoj na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, mjere zaštite i očuvanja provodi Ministarstvo kulture s ciljem prenošenja kulturnih dobara budućim naraštajima.

Ministarstvo kulture utvrđuje svojstva kulturnih dobara te ih upisuje u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

U razdoblju od donošenja Strategije nacionalne sigurnosti u Registar je upisano 477 kulturnih dobara od kojih su 234 kulturna dobra upisana na Listu zaštićenih kulturnih dobara i 243 dobra na Listu preventivno zaštićenih dobara.

Republika Hrvatska, kao koordinator i zemlja domaćin mreže sedam zemalja upisnica Mediteranske prehrane, u lipnju 2018. organizirala je osmi koordinacijski sastanak za zaštitu i promociju Mediteranske prehrane, multinacionalnog nematerijalnog kulturnog dobra koje je upisano na UNESCO-ovu reprezentativnu listu nematerijalne baštine čovječanstva.

Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru proglašen je UNESCO-ovim Centrom II. kategorije na području obrazovanja, konzervacije i restauracije podvodnih nalaza te razvijanja međunarodne suradnje vezane za podvodnu arheologiju. Uz pravnu zaštitu kulturnih dobara provode se aktivnosti mjera zaštite redovnim financiranjem programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara (nepokretna i pokretna kulturna baština: graditeljska i arheološka baština i nematerijalna kulturna baština) u sklopu poziva za predlaganje programa javnih

potreba u kulturi Republike Hrvatske, što dodatno pridonosi snažnijoj društvenoj koheziji, gospodarskom rastu i stvaranju radnih mjesta. Promicanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine radi podizanja međunarodne prepoznatljivosti i doprinosa međunarodnog ugleda Republike Hrvatske provodi se aktivnim sudjelovanjem u najrasprostranjenijoj participativnoj kulturnoj manifestaciji u Europi – Danima europske baštine. Niz godina, tijekom rujna i listopada, održavaju se događanja koja u središte stavljaju zajedničko kulturno nasljeđe europskog kontinenta čime se širi znanje i podiže svijest, kako o vlastitom kulturnom nasljeđu, tako i o vrijednostima drugih kultura.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja skrbi se o pravilnom pozicioniranju, afirmaciji i promociji hrvatskog jezika, književnosti i kulture u svijetu kroz mrežu lektorata hrvatskog jezika i književnosti na inozemnim sveučilištima. Mrežu sačinjava 31 lektorat, većinom u državama članicama Europske unije, tri centra za hrvatski jezik u Kanadi i Australiji te hrvatska komponenta u okviru studija komparativne književnosti na Sveučilištu u Glasgou.

Promocija hrvatskog jezika i kulture provodi se kao potpora Sveučilištu u Mostaru, koje kao jedino inozemno visoko učilište izvodi nastavu na hrvatskom jeziku pridonosi očuvanju nacionalnog identiteta i ravnopravnom položaju Hrvata u Bosni i Hercegovini.

U školskom kurikulumu uključene su teme koje pridonose očuvanju hrvatskoga nacionalnog identiteta, a realiziraju se kroz programe i projekte na razini škole, lokalne zajednice i šire, sve do uključivanja u međunarodne projekte s ciljem promicanja hrvatskoga nacionalnog i kulturnog identiteta.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na obrazovanje na svojem jeziku i pismu zajamčenim Ustavom, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Cilj je nastavak unaprjeđenja postojeće razine zaštite prava nacionalnih manjina pripremom operativnih programa, u suradnji s predstavnicima nacionalnih manjina, prema prethodno usuglašenim prioritetima.

Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina provodi se u osnovnim i srednjim školama i sastavni je dio cjelokupnog sustava odgoja i obrazovanja te se temeljni dokumenti obrazovne politike odnose i na ovaj segment obrazovnog sustava.

Pripadnici nacionalnih manjina svoje ustavno pravo na odgoj i obrazovanje ostvaruju prema tri osnovna modela: u modelu A cjelokupna se nastava izvodi na jeziku i pismu nacionalne manjine; u modelu B nastava prirodoslovne skupine predmeta izvodi se na hrvatskom jeziku, a društvene skupine predmeta na jeziku pripadnika nacionalne manjine; u modelu C uz redovitu nastavu na hrvatskom, na manjinskom jeziku izvodi se nastava jezika i kulture nacionalne manjine.

Uz navedene modele odgoja i obrazovanja ostvaruju se i posebni oblici nastave: ljetna škola, zimska škola, dopisno-konzultativna nastava te posebni programi za uključivanje učenika romske nacionalne manjine u odgojno-obrazovni sustav.

U školskoj godini 2017./2018. bilo je 10 633 učenika u 235 odgojno-obrazovnih skupina uključeno u neki od modela odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina (dječji vrtići, osnovne i srednje škole).

Republika Hrvatska predano i kontinuirano provodi aktivnosti zaštite, očuvanja i promicanja vrijednosti Domovinskog rata, usmjerenih na povećanje razine svjesnosti šire javnosti o Domovinskom ratu, dostojanstvenom vrednovanju uloge hrvatskih branitelja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, očuvanju i zaštiti digniteta i članova njihovih obitelji u društvu te prevladavanju i ublažavanju posljedica Domovinskoga rata.

Ministarstvo hrvatskih branitelja je kao stručni nositelj izrade, u suradnji s udrugama iz Domovinskog rata i nadležnim tijelima, izradilo Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji koji je donijet 30. studenoga 2017. (Narodne novine, br. 121/17) za pružanje sveobuhvatne skrbi prilagođene njihovim potrebama.

Ministarstvo hrvatskih branitelja organizira poslove vezane za zaštitu, čuvanje i održavanje Memorijalnog groblja žrtava iz Domovinskog rata u Vukovaru. U 2018. godini provodili su se radovi sanacije, adaptacije i dogradnje objekta kako bi se sanirala oštećenja, rekonstruirali dijelovi koji su dotrajali ili su nedovoljno funkcionalni te dogradili dijelovi objekta namijenjeni potrebama rastućeg broja posjetitelja (oko 200 000 posjetitelja u organiziranim grupama na godišnjoj razini). Nadalje, poslovi vezani za obilježavanje mjesta masovnih grobnica, kao sufinanciranje izgradnje, postavljanja ili uređenja spomen-obilježja žrtvama stradalim u Domovinskom ratu te poslovi pripreme i izgradnje spomen-obilježja od državne važnosti.

Cijeneći doprinos hrvatskih branitelja u stvaranju i očuvanju Republike Hrvatske, Ministarstvo hrvatskih branitelja osigurava ukope umrlih hrvatskih branitelja uz odavanje vojnih počasti. Suraduje s udrugama iz Domovinskog rata financirajući/sufinancirajući njihove aktivnosti prvenstveno putem natječaja koji se raspisuju za područje promicanja vrijednosti Domovinskog rata te psihosocijalnog osnaživanja hrvatskih branitelja, hrvatskih branitelja s invaliditetom, HRVI stradalnika i članova obitelji smrtno stradaloga i nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata u cilju podizanja kvalitete njihova življenja te zaštiti njihovog statusa u društvu.

Republika Hrvatska čuva uspomene na važne događaje iz hrvatske prošlosti i Domovinskoga rata, odajući počast svima koji su žrtvovali svoj život i zdravlje za hrvatsku slobodu i državnost. Republika Hrvatska ulaže dodatne napore u pronalaženju i identificiranju osoba nestalih tijekom Domovinskoga rata. Republika Hrvatska traga za 1509 osoba nestalih tijekom Domovinskog rata. Uz to je 414 zahtjeva za traženjem posmrtnih ostataka poginulih osoba, što ukupno čini 1923 neriješena slučaja.

Uz aktivnosti usmjerene na rješavanje slučajeva nestalih osoba, pojačana je i međudržavna i međunarodna suradnja. Protokol o suradnji u traženju nestalih osoba između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine sklopljen je 7. srpnja 2017. u Sarajevu. U Zagrebu je 22. prosinca 2017. sklopljen Protokol o suradnji između Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale i Komisije za nestale osobe Vlade Crne Gore.

Rješavanje pitanja osoba nestalih 1991. i 1992. godine bilo je temeljno otvoreno pitanje u bilateralnim odnosima s Republikom Srbijom na svim razinama. Iniciran je nastavak suradnje te su u 2018. godini održana tri sastanka između Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale i Komisije za nestale osobe Vlade Republike Srbije na kojima su raspravljana otvorena pitanja.

Radeći na promicanju i zaštiti ljudskih prava i sloboda kao i diseminaciji istine o žrtvama u Domovinskom ratu, organizirano je središnje obilježavanje Međunarodnoga dana nestalih osoba 30. kolovoza 2017. u Osijeku, u organizaciji Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja.

S ciljem iskazivanja dostojanstva i poštovanja zaslužnima za hrvatsku slobodu, Ministarstvo hrvatskih branitelja sudjelovalo je u aktivnostima udruga koje predstavljaju obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja i civila, poput javnih tribina o nestalim osobama u Vukovaru, Petrinji i Lipiku.

Ministarstvo hrvatskih branitelja obavlja osnivačka prava nad Javnom ustanovom „Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar“ i Domom hrvatskih veterana putem kojih se pridonosi zaštiti, jačanju i promociji najviših vrednota ustavnog poretka i hrvatskoga nacionalnog identiteta. Javna ustanova „Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar“ osnovana je s ciljem očuvanja sjećanja na Domovinski rat i Bitku za Vukovar. Ustanova se bavi memorijalnim, obrazovnim, turističkim i međunarodnim djelatnostima promovirajući kulturu sjećanja na događaje ključne za obranu suverene i samostalne Republike Hrvatske. Okosnicu njezinog djelovanja čini projekt „Posjet učenika osmih razreda Vukovaru“.

Ustanova sudjeluje u održavanju obljetnica vezanih uz primarnu djelatnost, a skrbi i o memorijalnim lokalitetima koji su dani ustanovi na održavanje, upravljanje i/ili nadziranje.

Ministarstvo obrane je tijekom 2017. i 2018. godine poduzelo niz aktivnosti na vraćanju digniteta Domovinskoga rata i hrvatskih branitelja, od kojih je nakon 17 godina vraćena Velika smjena straže na Trg sv. Marka u Zagrebu, kojom se promiče kulturna baština i obogaćuje turistička ponuda grada Zagreba.

Dvorane u Ministarstvu obrane i Glavnom stožeru Oružanih snaga Republike Hrvatske imenovane su po ratnom ministru Gojku Šušku, stožernom generalu Janku Bobetku, stožernom generalu Zvonimiru Červenku i heroju obrane Vukovara general-bojniku Blagi Zadri. Dvorane i amfiteatri na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ dobile su imena sedam ratnih gardijskih brigada i Prvoga Hrvatskog gardijskog združenja. Vojarna u Karlovcu dobila je ime po stožernom generalu Petru Stipetiću, vojarna u Delnicama po stožernom brigadiru Anti Šaškori, Vojarna u Lori u Splitu po admiralu Sveti Letici Barbi, vojarna u Zagrebu je Vojarna 1. Gardijske brigade Tigrovi – Croatia, vojarna u Sinju je Vojarna 126. brigade Hrvatske vojske, vojarna u Vukovaru je Vojarna 204. brigade Hrvatske vojske, a vojarna u Pločama je Vojarna 116. brigade Hrvatske vojske. Tek nakon 20 godina od smrti ratnog ministra Gojka Šuška i 15 godina od smrti stožernog generala Janka Bobetka održani su u 2018. godini okrugli stolovi posvećeni njihovom mjestu i ulozi u stvaranju moderne hrvatske države i Hrvatske vojske. Povodom obilježavanja Dana državnosti, 25. lipnja vraćena je svečanost promocije vojnih škola u Vukovar, kao znak poštovanja prema Gradu heroju.

Strateški cilj 8: Jačanje međunarodnog ugleda i utjecaja Republike Hrvatske

Uz angažman u misijama i operacijama na regionalnoj, europskoj i globalnoj razini, Republika Hrvatska svoj utjecaj jača i aktivnim djelovanjem u međunarodnim organizacijama i integracijama, osobito Europskoj uniji i NATO-u, ali i Ujedinjenim narodima, Vijeću Europe te Srednjoeuropskoj inicijativi i drugim regionalnim organizacijama.

Kao odgovoran čimbenik međunarodne zajednice, Republika Hrvatska pridaje važnost sudjelovanju u misijama i operacijama kao aktivnom doprinosu jačanju međunarodne sigurnosti.

Posljedično, sudjelovanje u misijama i operacijama važan je instrument vanjske i sigurnosne politike te osigurava ispunjenje nacionalnih interesa i vanjskopolitičkih ciljeva Republike Hrvatske.

Kroz operacije potpore miru Ujedinjenih naroda prisutni smo na granici Indije i Pakistana, u Zapadnoj Sahari i Libanonu gdje smo znatno pojačali našu nazočnost upućivanjem inženjerijske satnije.

U okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije, Republika Hrvatska je aktivno uključena u borbu protiv piratstva uz somalijsku obalu, kao i u pomorsku operaciju na Sredozemlju u okviru sveobuhvatnog pristupa u sučeljavanju s migrantskim pitanjem. Prisutni smo i u OESS-ovoj posebnoj promatračkoj misiji u Ukrajini. Sudjelujemo i u savjetodavnoj misiji Europske unije (EUAM) u Ukrajini.

Službenici Ministarstva unutarnjih poslova, u okviru misija koje provodi EASO, pružaju pomoć i podršku državama članicama Europske unije najpogođenijim migracijskom krizom – Talijanskoj Republici, Helenskoj Republici i Cipru. Redovito sudjelujemo i u operacijama FRONTEX-a u Talijanskoj Republici, Helenskoj Republici, Bugarskoj i Makedoniji, a Frontex je radi nadzora migracijskih kretanja na vanjskoj granici Europske unije s Bosnom i Hercegovinom stacionirao zrakoplov za nadzor granice u Zadru.

Djelovanjem kroz NATO-ove misije i operacije pokazujemo našu privrženost ciljevima Saveza i na takav način pokazujemo odrednice kretanja naše vanjske politike. U Afganistanu je zadržana visoka razina prisutnosti, na Kosovu smo povećali broj sudionika u KFOR-u, a prisutni smo i u EULEX misiji. U sklopu aktivnosti ojačane prednje prisutnosti NATO-a (*Enhanced Forward Presence – eFP*) u Republici Poljskoj i u Republici Litvi, Republika Hrvatska jasno pokazuje kako podupire odluke i napore Saveza usmjerene na jačanje kolektivne sigurnosti i obrane.

Republika Hrvatska svoju predanost borbi protiv terorizma pokazuje i osnaživanjem svojeg djelovanja u okviru Globalne koalicije protiv Daesha. Tako ćemo u idućem razdoblju u okviru operacije *Inherent Resolve*, koja se provodi na prostoru Sirije i Iraka, biti s časničkim osobljem u Zapovjedništvu operacije u Iraku.

U partnerstvu sa Sjedinjenim Američkim Državama i RACVIAC-om Centrom za sigurnosnu suradnju, u Splitu je u travnju 2018. organizirana Radionica Inicijative za neširenje oružja za masovno uništenje (*PSI – Proliferation Security Initiative*) usmjerena na jačanje kapaciteta država Jugoistočne Europe uz sudjelovanje 70-ak sudionika iz 20 država.

Ovakvim djelovanjem Republika Hrvatska prvenstveno dobiva na vrijednosti, ali i dodatnom značaju kod Sjedinjenih Američkih Država, značajnih NATO i EU partnera, ali i šire.

U idućem razdoblju, uz snažnu vojnu, želi se pojačati i civilna prisutnost u misijama i operacijama. S tim u vezi izrađen je zakonodavni okvir koji će, uz odgovarajuće vrednovanje i stimuliranje kandidata, unaprijediti i osuvremeniti postojeća rješenja za angažman civilnih stručnjaka u međunarodnim misijama i operacijama.

U kontekstu jačanja uloge žena u međunarodnim misijama i operacijama ističe se sada već tradicionalni tečaj UN preduputne obuke za policajke koji zajedno provode Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo obrane. U skladu s nacionalnim ciljevima te sukladno članstvu u Europskoj uniji i NATO-u, pokrenuta je izrada Nacionalnog akcijskog plana za provedbu rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda o ženama, miru i sigurnosti. Nacionalni akcijski plan je najučinkovitije sredstvo za provedbu rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda o ženama, miru i sigurnosti te predstavlja implementacijski okvir za primjenu normi i ostvarenje ciljeva ovih rezolucija na nacionalnoj razini.

Od svibnja do studenoga 2018. Republika Hrvatska je prvi put predsjedala Odborom ministara Vijeća Europe, uz prioritete: borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala, decentralizaciju u kontekstu jačanja lokalne uprave i samouprave te zaštitu kulturne baštine.

Uz dvogodišnje članstvo u UN-ovu Vijeću za ljudska prava koje je započelo 2017. godine, ovo predsjedanje za Republiku Hrvatsku je iznimna važna mogućnost za povećanje vidljivosti svojega vanjskopolitičkog djelovanja u području zaštite ljudskih prava te će nedvojbeno pridonijeti prepoznatljivosti i pozicioniranju Republike Hrvatske, kao međunarodnog čimbenika u ovom području.

U 2018. godini Republika Hrvatska je predsjedala i Srednjoeuropskom inicijativom uz istaknute prioritete: proširenje Europske unije i s tim povezan prijenos znanja i iskustava iz hrvatskoga pristupnog procesa, promicanje gospodarske, parlamentarne i kulturne suradnje među državama Srednjoeuropske inicijative, migracije, jačanje suradnje država Srednjoeuropske inicijative s drugim regionalnim organizacijama i međunarodnim tijelima.

Tijekom 2018. godine Republika Hrvatska je sudjelovala u pripremi i potvrđivanju Osamnaestomjesečnog programa predsjedanja Vijećem Europske unije za razdoblje od 1. siječnja 2019. do 30. lipnja 2020. zajedno s ostalim državama članicama trija (Rumunjska i Republika Finska) te Glavnim tajništvom Vijeća, Europskom službom za vanjsko djelovanje i Europskom komisijom.

Slijedom tog Programa i temeljem nacionalnih prioriteta bit će pripremljen Program predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije od 1. siječnja do 30. lipnja 2020.

Vezano uz promicanje interesa hrvatske vanjske politike u Hrvatskom saboru je 31. listopada 2018. donesen Zakon o provedbi projekata međunarodne institucionalne suradnje Europske unije i projekata tehničke pomoći, koji je stupio na snagu 17. studenoga 2018. Glavni cilj Zakona je izrada okvira koji će na sveobuhvatan način i sustavno regulirati sudjelovanje Republike Hrvatske u projektima međunarodne institucionalne suradnje.

Kroz navedene projekte, Republika Hrvatska unaprjeđuje i osnažuje postojeće prijateljske i partnerske odnose, ali i razvija nove modalitete suradnje s državama korisnicama projekata i s drugim državama članicama Europske unije s kojima sudjeluje u provedbi projekata. Nadalje, Republika Hrvatska ima mogućnost pomoći zemljama koje žele pristupiti Europskoj uniji prijenosom bogatoga iskustva svojih stručnjaka koji su sudjelovali u našem prepristupnom procesu.

Na taj način promiče se interes i politika Republike Hrvatske te odašilje jasna poruka kako je europska perspektiva dostižna za sve zemlje koje su spremne provesti potrebne reforme i prilagodbe.

Donošenjem toga Zakona omogućuje se učinkovitija, učestalija i kompetitivnija provedba međunarodnih projekata od strane hrvatskih institucija te će se pospješiti korištenje financijskih sredstava Europske unije, a Republika Hrvatska će se dodatno potvrditi kao članica Europske unije koja je aktivna u promicanju svojih kvaliteta, interesa vanjske politike, ali i općih vrijednosti Europske unije.

Uz redovite aktivnosti i odnose s državama na bilateralnom planu, ističe se otvaranje novih veleposlanstava u Južnoj Koreji, Kuvajtu, Azerbajdžanu i Kazahstanu, što će zasigurno unaprijediti naše bilateralne odnose s tim državama.

Intenzivirana je suradnja u okviru Kina+16 te će Republika Hrvatska u 2019. godini biti domaćin sastanka na vrhu inicijative Kina+16, a predsjednik Vlade Republike Hrvatske bit će ujedno domaćin i bilateralnog posjeta kineskog premijera, koji će se održati uoči sastanka na vrhu Kina+16.

Ojačan je i rad radne skupine za suradnju Republike Hrvatske i Ukrajine, osnovane 2016. godine, s ciljem jačanja svekolike bilateralne suradnje, između ostaloga, putem prijenosa hrvatskog iskustva i znanja stečenog u području mirne reintegracije te pružanjem pomoći tijekom procesa pridruživanja Europskoj uniji.

U cilju rješavanja otvorenih pitanja između Republike Hrvatske i Republike Srbije, potkraj 2017. godine ponovno je pokrenut već prije uspostavljen mehanizam koordinatora za otvorena pitanja na diplomatskoj razini, koji imaju zadatak pratiti i po potrebi poticati rad postojećih međuvladinih mješovitih povjerenstava između Republike Hrvatske i Republike Srbije o otvorenim pitanjima, vezanima uz zaštitu prava nacionalnih manjina, pitanja zatočenih i nestalih, suradnju u području pravosuđa, rješavanje pitanja granica, povrat kulturnog blaga u Republiku Hrvatske otuđenog tijekom Domovinskog rata te pitanja sukcesije. Tako su održani sastanci 30. studenoga 2017. u Beogradu i 8. veljače 2018. u Zagrebu. Vezano za otvorena granična pitanja, Međudržavna komisija za identifikaciju – utvrđivanje granične crte i pripremu ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Republike Srbije sastala se 20. lipnja 2018., čime je obnovljen njezin rad na identifikaciji i utvrđivanju granice te pripremi međunarodnog ugovora između Republike Hrvatske i Republike Srbije o granici.

S ciljem jačanja suradnje i poticaja europskim ambicijama Albanije, Makedonije i Kosova, organizirani su službeni posjeti potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske i ministrice vanjskih i europskih poslova tim zemljama.

U 2018. godini stupio je na snagu Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o europskom partnerstvu.

Nastavila se intenzivna suradnja s NATO članicama Republikom Albanijom i Crnom Gorom kroz Jadransku trilateralu, započetu 2017. godine na hrvatsku inicijativu, a kojoj će u idućem razdoblju dati dodatni pečat kao buduća predsjedavajuća Vijećem Europske unije. Inicijativa je dala konkretan doprinos u jačanju suradnje i partnerstva u različitim područjima od zajedničkog interesa, uključujući politički dijalog, suradnju u području sigurnosti te sektorsku suradnju: zaštitu okoliša, infrastrukturne projekte, jačanje gospodarske suradnje, posebice u području turizma i u drugim područjima od zajedničkog interesa.

Tijekom 2018. godine s Republikom Albanijom dogovorena je i u prosincu potpisana Izjava o strateškom partnerstvu između Republike Hrvatske i Republike Albanije koja za cilj ima jačanje suradnje u nizu područja – od političkog dijaloga, regionalnih tema, do gospodarske suradnje i suradnje u kulturi.

Republika Hrvatska je u području međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći sudjelovala u projektima u iznosu od oko 12.500.000 kuna.

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta je nadležno tijelo za provedbu Konvencije o zabrani razvijanja, proizvodnje, gomilanja i korištenja kemijskog oružja i o njegovu uništenju (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 4/95).

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta provodeći ovu Konvenciju pridonijelo je boljem i sigurnijem razvoju gospodarstva i jačanju globalne sigurnosti koja je usmjerena na nadzor i sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje.

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom i Ministarstvom obrane organiziralo je konferenciju „NATO i gospodarstvo“. Cilj Konferencije je omogućiti tvrtkama da što više saznaju o poslovnim mogućnostima u okviru postupaka javne nabave NATO agencija.

Ministarstvo turizma predstavlja Republiku Hrvatsku u Svjetskoj turističkoj organizaciji (UNWTO). Za širenje ugleda na međunarodnom planu, osobito vezujući ih uz uspjehe hrvatskih sportaša, Hrvatska turistička zajednica kao institucija nadležna za promociju turizma, u sklopu promotivnih aktivnosti ostvarila je uspješnu suradnju s eminentnim hrvatskim sportskim savezima, sportašima i Hrvatskim olimpijskim odborom. Ministarstvo turizma bilo je aktivno i na međunarodnom planu te je u rujnu 2018. u Dubrovniku, uspješno organizirana konferencija ministara turizma Inicijative Kina+16, kojoj su uz ostale visoke dužnosnike, nazočila četiri ministra država članica. Tijekom konferencije održan je niz bilateralnih sastanaka te je potpisan Memorandum o suglasnosti u području turizma između nadležnih ministarstava Republike Hrvatske i Narodne Republike Kine, kao osnova za buduću suradnju. Vođeni su razgovori o budućoj suradnji u području turizma sa najvišim predstavnicima zemalja članica Inicijative, što će rezultirati konkretnim aktivnostima u području turizma, a time i gospodarstva te općenito doprinijeti boljim odnosima među članicama. Ministarstvo turizma u studenom 2018. u Malom Lošinj, obilježilo je predsjedanje Republike Hrvatske Vijećem Europe i Srednjoeuropskom inicijativom, održavanjem konferencije na temu održivog razvoja uz nazočnost značajnih stranih turističkih stručnjaka, čime se Republika Hrvatska i na tom području uspješno pozicionira na vrh europske turističke ljestvice.

Svojim aktivnim sudjelovanjem u aktivnostima Odbora za turizam OECD, Ministarstvo turizma daje značajan doprinos nastojanjima Republike Hrvatske za stjecanje članstva u ovoj međunarodnoj organizaciji. Ministarstvo turizma provodilo je aktivnosti za bolje pozicioniranje turizma unutar Europske unije, kao bitne gospodarske grane svih država članica. Navedeno je prepoznato i podržano od većeg broja država članica te time Republika Hrvatska i međunarodno jača svoje pozicije.

Hrvatska turistička zajednica snimila je i najgledaniji promotivni video pod nazivom „Ambasadori hrvatskog turizma“, u kojem glavne uloge imaju svjetski prepoznatljive hrvatske zvijezde poput nogometaša, tenisača i košarkaša. Navedeni video je u vrlo kratkom roku vidjelo oko sedam milijuna osoba.

Nastavlja se uspješna promocija hrvatskog turizma kroz projekt „Športska Hrvatska“. U sklopu navedenog projekta ostvarena je suradnja na sportskim događanjima koja u destinaciju privlače velik broj turista.

Izvrstan nastup hrvatskih nogometnih reprezentativaca na Svjetskom nogometnom prvenstvu u Rusiji 2018. godine nemjerljivo je pridonio promociji Republike Hrvatske.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja promovira Republiku Hrvatsku kao destinaciju poželjnu za razdoblje studija ili cjeloviti studij kontinuiranom provedbom aktivnosti pod sloganom *Study in Croatia*, a neke od provedenih aktivnosti su zajednički nastupi visokih učilišta iz Republike Hrvatske na inozemnim sajmovima visokoga obrazovanja, ažurirana publikacija Ministarstva znanosti i obrazovanja i portal *Study in Croatia*.

Tijekom 2017. i 2018. godine realizirani su programi međunarodne kulturne suradnje kojima se na međunarodnoj razini sustavno promiče hrvatski nacionalni identitet te jača međunarodni ugled i utjecaj Republike Hrvatske. Treći forum o kulturnoj suradnji između Kine i zemalja srednje i istočne Europe održan je u Hangzhou tijekom kojeg su potpisani Program, Memorandum i Deklaracija o kulturnoj suradnji između Kine i inicijative 16+1, kao i Sporazum o uniji glazbenih akademija Kine i 16 zemalja srednje i istočne Europe. Tijekom foruma predstavljani su hrvatski umjetnici, glazbenici, dizajneri, filmski djelatnici.

U travnju 2018. otvorena je obnovljena zgrada hrvatskog kazališta u Pečuhu čija je obnova realizirana u skladu s odlukama zasjedanja Hrvatsko-mađarskog mješovitog odbora za zaštitu manjina.

U svibnju 2018. u Strasbourgu je otvorena izložba „Hrvatska nematerijalna baština na UNESCO-ovim listama“ čime je započelo odvijanje kulturnih programa kojima se Republika Hrvatska predstavila tijekom predsjedanja Vijećem Europe, od svibnja do studenoga 2018.

Tijekom 2018. godine sufinancirano je ukupno 736 programa međunarodne kulturne suradnje u iznosu od 9.565.8080,54 kuna.

Jačanju međunarodnog ugleda i utjecaja Republike Hrvatske znatno pridonosi i prevođenje djela hrvatskih autora na strane jezike te upoznavanje inozemnih čitatelja s dosezima hrvatske književnosti.

Niz hrvatskih filmova prikazan je u raznim natjecateljskim i nenatjecateljskim programima međunarodnih festivala te osvojio mnogobrojna priznanja i prestižne nagrade.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je tijekom 2018. godine u suorganizaciji s diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske u svijetu, financiralo 65 projekata kulturne promidžbe, javne diplomacije i međunarodne prepoznatljivosti Hrvatske u iznosu od 1.238.030,50 kuna.

Hrvatska radiotelevizija je svojim jasno istaknutim ciljevima kao što su čuvanje, njegovanje i promicanje nacionalnog identiteta i kulture te predstavljanja Republike Hrvatske, njezinih krajeva i građana, u svojim programima sustavno štitila, jačala i promovirala najviše vrednote ustavnog poretka i hrvatskoga nacionalnog identiteta, a putem specijaliziranog Četvrtog programa, internetske multimedijske platforme HRTi i radijskog programa Glas Hrvatske o hrvatskom nacionalnom identitetu upoznala i međunarodnu javnost.

Tijekom 2018. godine u programima su popraćene sve važnije obljetnice iz Domovinskoga rata te je promovirana hrvatska kultura praćenjem brojnih kulturnih manifestacija, emitiranjem dokumentarnih filmova i serijala te najavama i informiranjem građana o kulturnim zbivanjima u zemlji. Na Četvrtom televizijskom programu i Međunarodnom radijskom programu Glas Hrvatske emitirani su sadržaji namijenjeni Hrvatima izvan Republike Hrvatske i međunarodnoj javnosti, u kojima se promovirala hrvatska kultura, povijesna i graditeljska baština, način života te očuvanje prirodnog okoliša i poslovne mogućnosti. Emitiranje specijaliziranog Međunarodnog televizijskog programa za Hrvate izvan Republike Hrvatske i međunarodnu javnost realizirano je 1. siječnja 2018. Nastavljeno je održavanje internetske stranice „Dani ponosa“ o Domovinskome ratu te multimedijske platforme HRTi na kojoj su postavljeni sadržaji koji promoviraju hrvatski nacionalni identitet. Uz emisije iz redovite produkcije svih radijskih kanala, koje su posebno zanimljive Hrvatima izvan domovine po svojim sadržajima, Međunarodni multimedijski kanal Glas Hrvatske dnevno je proizvodio oko 100 minuta specijaliziranog programa na hrvatskom jeziku i oko 80 minuta informativnog programa na engleskom, španjolskom i njemačkom jeziku, uz oko 240 minuta hrvatske glazbe.

U suradnji Četvrtog programa Hrvatske radiotelevizije i međunarodnoga multimedijskog programa Glas Hrvatske realiziran je projekt Vijesti na engleskom jeziku. Osim stranim turistima, tijekom turističke sezone, vijesti na engleskom jeziku Hrvatske radiotelevizije bile su namijenjene i sve većoj poslovnoj, diplomatskoj i studentskoj zajednici stranaca u Republici Hrvatskoj te mlađim generacijama Hrvata u prekooceanskim zemljama koje ne znaju hrvatski jezik.

Hrvatska radiotelevizija još je u ožujku 2016. međunarodni televizijski kanal Slika Hrvatske, koji se satelitski emitirao za Hrvate izvan Republike Hrvatske (Sjeverna Amerika, Australija i Novi Zeland), zamijenila Četvrtim programom Hrvatske radiotelevizije. Uvođenjem internetskog emitiranja sadržaji koji se emitiraju na Četvrtom specijaliziranom televizijskom program dostupni su gledateljima u cijelom svijetu, a gledatelji u Sjevernoj i Južnoj Americi te Australiji i na Novom Zelandu tako su mogli gledati Četvrti program Hrvatske radiotelevizije, istodobno kada i gledatelji u Republici Hrvatskoj.

NACIONALNI INTERES: Ravnopravan položaj, suverenitet i opstanak hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini, položaj hrvatske nacionalne manjine u drugim državama te Hrvati u iseljeništvu

Strateški cilj 9: Osiguranje opstanka, zaštita identiteta i političkog subjektiviteta hrvatskoga naroda kao konstitutivnog u Bosni i Hercegovini, zaštita i potpora Hrvatima u drugim državama i iseljeništvu

Osiguranje opstanka, zaštita identiteta i političkog subjektiviteta hrvatskoga naroda kao konstitutivnog u Bosni i Hercegovini.

Kao temelj vladavine prava Republika Hrvatska u svojim aktivnostima zagovara i nastaviti će zagovarati jednakopravnost hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini, u skladu s ustavnim načelom jednakopravnosti triju konstitutivnih naroda i legitimne zastupljenosti na svim administrativno-političkim razinama vlasti. U okviru europskih institucija, aktivno smo se zalagali za afirmaciju ustavnog načela konstitutivnosti naroda te za potrebu reforme izbornog zakona Bosne i Hercegovine koja će omogućiti svim konstitutivnim narodima i građanima Bosne i Hercegovine legitimnu zastupljenost na svim razinama vlasti, uključujući i Predsjedništvo Bosne i Hercegovine. Kao rezultat naših nastojanja, politika Europske unije prema Bosni i Hercegovini koja je stavljala naglasak na provedbu socio-ekonomskih reformi sadržanih u Reformskoj agendi, sve više pozornosti poklanja političkim reformama, a osobito izmjeni Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, što se očituje i u zaključcima Vijeća Europske unije.

Najviši državni dužnosnici o tome su redovito razgovarali sa sugovornicima iz država članica Europske unije, kao i iz šire međunarodne zajednice. Diplomatske misije i konzularni uredi redovito su dobivali upute i obavljali razgovore s nadležnim sugovornicima u zemlji primateljici kako bi ih upoznali s položajem hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini, s važnošću očuvanja ustavne strukture zemlje te s važnošću izmjene Izbornog zakona Bosne i

Hercegovine u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine. U bilateralnim susretima s dužnosnicima Bosne i Hercegovine naglašavali smo da hrvatski narod mora imati jednaka prava kao i ostala dva naroda u smislu legitimnog predstavljanja na svim administrativno-političkim razinama te obrazovanja i informiranja na materinskom jeziku. Zalagali smo se da se putem pravedne reforme Izbornog zakona Bosne i Hercegovine mora omogućiti i Hrvatima da izaberu svoje legitime predstavnike. Isto tako, tražili smo da vlasti Bosne i Hercegovine riješe probleme s kojima se suočavaju Hrvati, a naročito povratnici (zaštita imovine, obnova kuća i infrastrukture, provođenje istraga u kaznenim djelima počinjenima protiv pripadnika hrvatskoga naroda) te da se poštuju administrativne odluke u pitanjima kao što je financiranje Katoličkog školskog centra u Bihaću i odluke domaćih sudova u pitanjima kao što je povrat zgrade Vrhbosanske nadbiskupije u Travniku. U cilju osiguravanja podrške hrvatskome narodu u 2018. godini otvoren je Konzulat Republike Hrvatske u Vitezu i Konzulat Republike Hrvatske u Livnu.

S Hrvatskom gospodarskom komorom potpisan je ugovor koji predviđa osnivanje ureda Hrvatske gospodarske komore u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske. Slijedom toga su u travnju 2018. otvoreni uredi Hrvatske gospodarske komore u Sarajevu i Mostaru.

Hrvatska radiotelevizija je u veljači 2018. otvorila dopisništva u Sarajevu i Mostaru te je od svibnja 2018. uspostavljena izravna zrakoplovna linija između Zagreba i Mostara.

Euroatlantski put Bosne i Hercegovine jedan je od ključnih vanjskopolitičkih ciljeva i strateški prioritet Republike Hrvatske jer će rad na reformama dovesti do prihvaćanja europskih standarda i vrijednosti koji bi trebali pridonijeti uređenju odnosa između triju konstitutivnih naroda i svih građana te na taj način unaprijediti položaj hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Takvi su stavovi zastupani u NATO-u te tijelima i institucijama Europske unije. Republika Hrvatska snažno se zalagala za aktivaciju Akcijskog plana za članstvo Bosne i Hercegovine u NATO-u. S tim u vezi u prosincu 2018. ministri vanjskih poslova NATO-a potvrdili su odluku Sjevernoatlantskog vijeća o tome da se Bosna i Hercegovina pozove da podnese prvi Godišnji nacionalni program.

Zajednička sjednica Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine održana je 7. srpnja 2017. te je tom prigodom potpisan i Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o europskom partnerstvu. Njime se pruža institucionalni okvir za podršku Bosne i Hercegovine u svladavanju izazova u procesu integracije u Europsku uniju.

S ciljem uspostave kontinuiranih aktivnosti kojima bi se promicale i afirmirale europske vrijednosti u Bosni i Hercegovini, uspostavljena je suradnja s Centrom za europske integracije Sveučilišta u Mostaru. Uz podršku europskom putu Bosne i Hercegovine na svim razinama političke vlasti Republike Hrvatske, kao preduvjet za jačanje položaja hrvatskoga naroda te ostvarenja uvjeta za njegov ostanak i opstanak, podrška je usmjerena i na gospodarski rast i poticanje razvoja financiranjem i sufinanciranjem većih strateških projekata kojima je cilj stvaranje radnih mjesta, jačanje malog i srednjeg poduzetništva, poticanje samozapošljavanja te investiranje u sve oblike infrastrukture, od izgradnje prometnih poveznica do jačanja tehničkih struktura na području elektroopskrbe, vodovoda i dr.

Jedan od najvećih programa Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike usmjeren na strateško ulaganje u Bosni i Hercegovini je Program financiranja obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i zdravstvenih programa i projekata koji su od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini.

Učinkovito korištenje financijskih sredstava iz Europske unije važan je instrument za mobilizaciju dobrih ideja, stvaranje kvalitetnih projekata te pokretanje održivog opstanka i ostanka Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Zaštita i potpora Hrvatima u drugim državama

Srbija. Uz rješavanje pitanja osoba nestalih 1991. i 1992. godine, u Republici Srbiji još uvijek postoje otvorena pitanja vezana uz položaj Hrvata kao nacionalne manjine, na čijem rješavanju inzistiramo u svim kontaktima i razinama s drugom stranom. U cilju rješavanja otvorenih pitanja, među kojima se nalazi i položaj manjina, 2017. godine imenovani su koordinatori za praćenje rješavanja otvorenih pitanja. Održana su dva sastanka: prvi 30. studenoga 2017. u Beogradu, a drugi 8. veljače 2018. u Zagrebu. Očekujemo da će Republika Srbija u punoj mjeri ispuniti preuzete međudržavne obveze iz Sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Republici Srbiji i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj. To se ponajprije odnosi na pitanja političke zastupljenosti Hrvata na svim razinama, njihovih kulturnih prava te obrazovanja i informiranja na hrvatskom jeziku i pismu.

Za Republiku Hrvatsku je ključno da hrvatska manjina u Republici Srbiji ima jednaka prava kao i srpska manjina u Republici Hrvatskoj, što podrazumijeva da i Hrvati u Republici Srbiji imaju svoje predstavnike na svim razinama vlasti, lokalnoj, pokrajinskoj i republičkoj.

Pozitivan pomak vezan uz položaj manjina dogodio se održavanjem sedme sjednice Međuvladinog mješovitog hrvatsko-srbijanskog odbora o manjinama u siječnju 2018. u Beogradu i Bačkom Monoštoru. Vidljiv je pomak u volji srpske strane za rješavanjem nekih otvorenih pitanja, kao što je tiskanje udžbenika na hrvatskom jeziku za osnovne škole i otkup rodne kuće bana Josipa Jelačića u Petrovaradinu. Istodobno, vrlo važno pitanje osiguranja predstavnika hrvatske manjine na državnoj te lokalnim razinama vlasti i dalje ostaje glavno otvoreno pitanje. Tijekom 2017. i 2018. godine zabilježeni su sve češći govori mržnje, kao i incidenti većinskoga stanovništva i pojedinih dužnosnika prema pripadnicima hrvatske manjine. O unaprjeđenju položaja hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji i srpske u Republici Hrvatskoj razgovarali su u Zagrebu u veljači 2018. Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović i predsjednik Republike Srbije Aleksandar Vučić.

Kroz pristupni proces Republike Srbije s Europskom unijom očekuju se rezultati na poboljšanju položaja Hrvata u Republici Srbiji u sklopu reformi koje se tiču manjinskih pitanja. U cilju potpore aktivnoga zastupanja prava manjina kroz proces pregovora za punopravno članstvo te pripreme za sudjelovanje u aktivnostima vezano za područja prava nacionalnih manjina u okviru pregovora za pristupanje Republike Srbije, uspostavljena je suradnja s Hrvatskim nacionalnim vijećem.

Makedonija. U ožujku 2018. organiziran je službeni posjet potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske i ministrice vanjskih i europskih poslova Marije Pejčinović-Burić tijekom kojega je jedna od tema bila i položaj hrvatske nacionalne manjine u Makedoniji. Pitanje zaštite hrvatske manjine potaknuto je u razgovorima s najvišim makedonskim dužnosnicima. S najviših razina vlasti Makedonije istaknuto je da je Makedonija spremna poduzeti snažnije aktivnosti i izvršiti svoje obveze prema hrvatskoj nacionalnoj manjini, uključujući i navođenje Hrvata kao nacionalne manjine u Ustavu Makedonije. U Skopju je 18. lipnja 2018. održana Treća sjednica Međuvladinog mješovitog odbora za praćenje provedbe Sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Makedonije o zaštiti prava hrvatske manjine u Republici Makedoniji i makedonske manjine u Republici Hrvatskoj.

Crna Gora. U rujnu 2018. u Podgorici je održana treća sjednica Hrvatsko-crnogorskog međuvladinog mješovitog odbora za manjine. Hrvatska građanska inicijativa jedina je politička stranka Hrvata u Crnoj Gori. Sudjeluje u izbornim procesima i participira u sadašnjoj vlasti.

Na izborima 2016. godine osvojila je jedan mandat u Skupštini, a sudjeluje i u Vladi Crne Gore kroz dužnost ministrice bez portfelja.

Uvažavajući stajališta i traženja bokeljskih Hrvata Crne Gore i Bokelja u Republici Hrvatskoj, čini se sve da se zaštite njihova prava te osigura zaštita Bokeljske mornarice sa svim njezinim elementima, kako onima koje baštini u Crnoj Gori, tako i onima koje baštini u Republici Hrvatskoj. Republika Hrvatska se zauzima za pristup koji na najbolji način vrednuje sveukupno tradicijsko nasljeđe Bokeljske mornarice, kako u Crnoj Gori tako i u Republici Hrvatskoj, posebno naglašavajući činjenicu da je Bokeljska mornarica usko povezana sa Sv. Tripunom i da su za stvaranje i očuvanje tradicije bokeljskih pomoraca najzaslužniji pripadnici hrvatskoga naroda.

Kosovo. U ožujku 2018. organiziran je službeni posjet potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske i ministrice vanjskih i europskih poslova Marije Pejčinović-Burić tijekom kojega je jedna od tema bila i položaj hrvatske nacionalne manjine na Kosovu. U bilateralnim razgovorima održanima u Prištini zatraženo je od kosovskih sugovornika na najvišim razinama da poboljšaju položaj hrvatske manjine na Kosovu.

U okviru rasprave na Odboru ministarskih zastupnika Vijeća Europe o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u svibnju 2018. Republika Hrvatska je od Kosova zatražila da se među preporuke vlastima Kosova uvrsti zahtjev da priznaju Hrvate kao nacionalnu manjinu i omoguće im zastupljenost u skupštini.

Zaštita i potpora Hrvatima u drugim državama i iseljeništvu – države Europske unije

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, putem veleposlanstava u zemljama Europske unije gdje postoji autohtona hrvatska nacionalna manjina, svake godine provodi natječaj za prijavu programa i projekata udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine, u svrhu ostvarenja financijske potpore. Od konkretnih aktivnosti usmjerenih jačanju položaja i zaštiti hrvatskih manjina u državama Europske unije, izdvajamo jednu od prioritarnih aktivnosti, a to je snaženje položaja hrvatske nacionalne manjine u Austriji, pri čemu se najvažnija aktivnost odnosi na uvođenje nastave na hrvatskom jeziku, ali i projekt osnivanja „Hrvatske škole“. U tu svrhu održano je niz sastanaka, među ostalim i s ministrom znanosti i obrazovanja. Svim udrugama i klubovima poslana je informacija kojima se poziva da se izričito navede „hrvatski jezik“ kao svoj izbor. Osnovano je i Austrijsko društvo za kroatistiku.

Zaštita i potpora Hrvatima u drugim državama i iseljeništvu – svijet

Republika Hrvatska vodi brigu o Hrvatima u iseljeništvu u Sjevernoj, Srednjoj i Južnoj Americi te u Australiji i Novom Zelandu kroz zaštitu njihovih prava i interesa te promicanjem njihovih veza s domovinom. Prigodom posjeta dužnosnika organiziraju se susreti s hrvatskim zajednicama što pruža mogućnost za otvoren razgovor o problemima, ali i priliku za jačanje gospodarskih, kulturnih i društvenih odnosa. U tom svjetlu organizirani su susreti s hrvatskim iseljeništvom. S ciljem suzbijanja asimilacije i buđenja identitetske svijesti te aktivnijim sudjelovanjem mladih generacija pripadnika hrvatskog iseljništva pokrenuto je nekoliko projekata. Za školsku godinu 2017./2018. započeo je pilot program „Korijeni“ u kojem sudjeluju osnovne škole iz Vukovara, osnovne škole iz Bosne i Hercegovine i dopunskih nastava hrvatskoga jezika u državama s hrvatskim iseljeništvom. Primaran cilj i svrha ovoga projekta povezivanje je naših najmlađih generacija diljem svijeta, upoznavanje hrvatskoga jezika i domovine njihovih predaka te jačanje identiteta odnosno buđenje i jačanje svijesti o pripadnosti hrvatskom narodu. Uz projekte usmjerene na financijsku podršku projektima hrvatskog iseljništva, važno je istaknuti „Program učenja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj“.

Osnovano je Vijeće za učenje i poučavanje hrvatskoga kao drugoga stranog i nasljednog jezika, koordinacijsko tijelo koje će razviti strategiju, utvrditi ključne ciljeve i zadaće te dati smjernice za rješavanje pitanja vezanih uz provedbu i promicanje učenja i poučavanja hrvatskoga jezika i kulture, posebice među Hrvatima i njihovim brojnim potomcima koji žive izvan Republike Hrvatske. Na inicijativu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i u suradnji s Croaticumom, Centrom za hrvatski kao drugi i strani jezik Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu razvijen je i otvoreni e-tečaj hrvatskoga jezika – razina A1 namijenjen prije svega Hrvatima izvan domovine, ali i svim drugim zainteresiranima za učenje hrvatskog jezika. U Osijeku je u srpnju 2018. održan Treći hrvatski iseljenički kongres s temom „Odlazak – ostanak – povratak“ u okviru kojeg se raspravljalo o razlozima odlaska i povratka te o potencijalu hrvatskog iseljništva. S porastom trenda povratka i useljavanja pripadnika hrvatskoga naroda iz iseljništva u Republici Hrvatskoj, ponajprije iz država Južne Amerike, jedna od sve učestalijih aktivnosti bila je pružanje informacija u olakšavanju povratka i integracije iseljenih Hrvata i njihovih potomaka u cjelokupan društveni sustav. U tu svrhu pripremljen je i Vodič za povratnike koji je dostupan na mrežnim stranicama Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Važan impuls u razvoju partnerskih odnosa iseljene i domovinske Hrvatske daje i Savjet za Hrvate izvan Republike Hrvatske, kao savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske, u kreiranju mjera i aktivnosti usmjerenih Hrvatima izvan domovine.

ZAKLJUČAK

Strategija nacionalne sigurnosti kontinuiran je proces ostvarivanja vizije u uvjetima postojećeg i sagledivog okružja. Polazeći od vizije i najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske definiraju se nacionalni interesi kao općeprihvaćene pretpostavke za ostvarivanje vizije.

Strategija nacionalne sigurnosti razmatra ostvarivanje nacionalnih interesa konkretizacijom sigurnosnih politika u skladu s uvjetima strateškog okružja. Strategija definira devet strateških ciljeva koji podupiru odgovarajuće nacionalne interese.

Strategija nacionalne sigurnosti uvodi novu paradigmu sigurnosti koja se temelji na modelu ljudske sigurnosti, sigurnosti pojedinca – svakoga građanina Republike Hrvatske.

Javna sigurnost i sigurnost građana temelj je razvoja pojedinca, društvenih skupina i društva u cjelini.

Uspostavljen je sustav domovinske sigurnosti kojim se oživotvoruje partnerstvo za sigurnost. Republika Hrvatska razvija suvremen, sveobuhvatan, racionalan i učinkovit sustav domovinske sigurnosti.

Ostvarivanje primjerene kvalitete života i povoljnih uvjeta za rad i stvaranje te održivi razvoj cjelokupnoga društva primarna je funkcija javne sigurnosti. Za sigurno društvo nužna je zaštita života, spašavanje ljudi i dobara te zaštita kritičnih infrastruktura.

Strategija nacionalne sigurnosti uspostavlja model koji će sustavno riješiti utvrđene nedostatke osiguravanjem koordiniranog planiranja, reagiranja i upravljanja u izvanrednim i kriznim situacijama.

Republika Hrvatska razvija i održava obrambene sposobnosti na odgovarajućem stupnju spremnosti radi pravodobnog reagiranja na promjenjive okolnosti i izazove. Misija Hrvatske vojske, kao temeljnog nositelja funkcije obrane, su obrana teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske te obrana saveznika, doprinos međunarodnoj sigurnosti i potpora civilnim institucijama i stanovništvu.

Snažno, konkurentno i fleksibilno gospodarstvo osnovni je preduvjet zaštite nacionalnih interesa i ostvarivanja strateških ciljeva Republike Hrvatske.

Stabilni financijski sustav i gospodarski rast, uz intenzivnu međunarodnu trgovinu, jačaju unutarnju stabilnost, poboljšavaju suradnju s ostalim državama u susjedstvu i svijetu te unaprjeđuju međunarodni položaj Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska uključuje svoje ekološko nasljeđe u održivo kružno gospodarstvo i proizvodnju zdrave hrane i iskorištavanje izvora pitke vode.

Turizam nastavlja promoviranje ekološkog nasljeđa i kulturne baštine i time se dodatno koristi mogućnostima ekoloških potencijala i potiče oživljavanje sela i gradova.

Preokretanjem demografskih trendova i revitalizacijom hrvatskog društva osnažuje se ljudski potencijal i sposobnosti institucija i cjelokupnog društva u reagiranju na promjene.

Ostvarivanje sigurnosti građana Republike Hrvatske i njihove dobrobiti izravno ovisi o učinkovitoj državnoj upravi i javnim službama. Pritom važnu ulogu imaju učinkovit pravosudni sustav, upravni sustav na svim razinama, zdravstvo, dostupnost i usluge socijalne skrbi te znanost i obrazovanje.

Hrvatski nacionalni i kulturni identitet temelj je hrvatske države i društva. Hrvatski nacionalni identitet temelji se na ustavnim vrednotama koje promoviraju slobode, prava i ravnopravnost te povoljnu društvenu klimu koja uključuje toleranciju, jednakost pred zakonom, zaštitu ljudskog dostojanstva, općih i manjinskih prava, uvažavanje sličnosti i različitosti, zaštitu ranjivih skupina te isključuje sve oblike diskriminacije.

Domovinskim ratom zaštićene su univerzalne vrijednosti, postignuto jedinstvo svih sastavnica hrvatskog društva, prevladane su ideološke podjele i konstituirana zajednica slobodnih i ravnopravnih ljudi. Očuvanje vrednota Domovinskog rata, zaštita digniteta hrvatskih branitelja, osoba s invaliditetom, obitelji poginulih i nestalih sudionika Domovinskog rata i njihova statusa u društvu, ključne su pretpostavke očuvanja dostojanstva Domovinskog rata i vrednovanja njegova značaja u stvaranju hrvatske države i izgradnji hrvatskoga društva.

Državna tijela donose strateške i druge dokumente koji u okvirima svojih nadležnosti određuju konkretne ciljeve, mjere, postupke i sposobnosti zaštite nacionalne sigurnosti te time pridonose uspješnoj provedbi Strategije nacionalne sigurnosti.

Provedbom ove Strategije omogućuje se ostvarivanje vizije demokratske, sigurne, prosperitetne, utjecajne i ugledne države sa slobodnim i sigurnim građanima te zaštićenim nacionalnim identitetom.

Stoga Vlada Republike Hrvatske jedanput godišnje izvješćuje Hrvatski sabor o provedbi Strategije nacionalne sigurnosti, što je snažan mehanizam praćenja provedbe Strategije i mogućost razmatranja sukladnosti Strategije s aktualnim promjenama u strateškom okružju.